

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví
Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Markéta Opálková

**Elektronické informační zdroje v oblasti české lingvistiky
dostupné na WWW**

Bakalářská práce

Praha 2007

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Eva Bratková

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze 14. května 2007

.....
Markéta Opálková

Identifikační záznam

OPÁLKOVÁ, Markéta. *Elektronické informační zdroje v oblasti české lingvistiky dostupné na WWW [Electronic Information Resources on Czech Linguistics Available on the Internet]*. Praha, 2007-05-14. 52 s. VI s. příl. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Eva Bratková.

Abstrakt

Tématem bakalářské práce jsou elektronické informační zdroje v oblasti české lingvistiky dostupné na WWW. V jejím úvodu je nastíněn vývoj české lingvistiky od počátku po současnost. V další části jsou vymezeny základní pojmy, stanovena kritéria důvěryhodnosti webů, jejich výběru a přiblížen způsob vyhledávání zdrojů. V neposlední řadě je navrženo jejich členění do tematických kategorií. Jádrem práce je rozbor a popis vybraných elektronických zdrojů, a to především těch, které ve své kategorii něčím vynikají. Poznatky získané analýzou zdrojů jsou shrnuty v závěru práce.

Klíčová slova

elektronické informační zdroje, autorizovaný zdroj, česká lingvistika, český jazyk, online zdroje, webové stránky, WWW

Obsah

PŘEDMLUVA	1
1 NÁSTIN VÝVOJE ČESKÉ LINGVISTIKY	4
1.1 LINGVISTIKA A PŘEDMĚT JEJÍHO ZKOUMÁNÍ	4
1.2 ČESKÁ LINGVISTIKA	4
1.2.1 Česká lingvistika od počátků do konce 19. století	4
1.2.2 Česká lingvistika v průběhu 20. století	7
1.2.3 Současná česká lingvistika.....	9
1.2.4 České lingvistické časopisy a nakladatelství	10
2 ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE PRO ČESKOU LINGVISTIKU	12
2.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	12
2.2 DŮVĚRYHODNOST ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ	12
2.3 VYHLEDÁVÁNÍ A KRITÉRIA VÝBĚRU ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ.....	14
2.4 TYPOLOGIE ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ PRO ČESKOU LINGVISTIKU	15
3 ANALÝZA VYBRANÝCH ELEKTRONICKÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ PRO ČESKOU LINGVISTIKU	17
3.1 INSTITUCIONÁLNÍ WEBY	17
3.1.1 Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR	17
3.1.2 Ústav Českého národního korpusu FF UK	20
3.1.3 Ústav formální a aplikované lingvistiky MFF UK	21
3.1.4 Katedra českého jazyka a literatury PedF UK	22
3.1.5 Ústav českého jazyka FF MU	23
3.1.6 Laboratoř zpracování přirozeného jazyka FI MU.....	23
3.2 SLOVNÍKY	23
3.2.1 Kdo je kdo v české slavistice.....	26
3.2.2 Vokabulář webový.....	28
3.2.2.1 Zdroje databáze.....	28
3.2.2.2 Vyhledávání	29
3.2.2.3 Shrnutí.....	32
3.3 ČASOPISY A SBORNÍKY.....	32
3.3.1 Elektronická podoba českých tištěných lingvistických časopisů	33
3.3.2 Linguistica Online Journal	33
3.3.3 Philologica.net	35
3.4 TEMATICKY A PŘEHLEDOVĚ ZAMĚŘENÉ ZDROJE, DROBNÉ PŘÍSPĚVKY	36
3.4.1 Česká kognitivní lingvistika	36
3.4.2 Stylistický web.....	38
3.4.3 All about Czech Language and Culture.....	39
3.4.4 The Czech Language.....	41
3.4.5 Český jazyk.....	42
3.5 DISKUSNÍ FÓRA, SDRUŽENÍ A SPOLKY, KONFERENCE	43
3.6 VÝUKA	44
4 ZÁVĚR	46
SEZNAM POUŽITÝCH A CITOVANÝCH ZDROJŮ	48
SEZNAM OBRÁZKŮ	51
PŘÍLOHA.....	52

Předmluva

Tématem předkládané bakalářské práce jsou elektronické informační zdroje v oblasti české lingvistiky dostupné na WWW. K jeho výběru mě vedl fakt, že v českém prostředí dosud s největší pravděpodobností neexistuje ucelený přehled elektronických informačních zdrojů pro českou lingvistiku, který by kromě institucionálních webů pojímal i další zdroje věnující se této oblasti, natož aby je jakýmkoliv způsobem rozebíral či hodnotil. Dalším důvodem volby tématu byla možnost využití a především rozšíření znalostí získaných během sedmi semestrů studia oboru český jazyk a literatura na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze o přehled zdrojů elektronických.

Hlavním cílem práce je zjistit a vybrat elektronické informační zdroje pro obor česká lingvistika, navrhnout jejich typologii, vybrané reprezentanty z navržených kategorií zanalyzovat a zhodnotit z hlediska jejich informační přínosnosti a použitelnosti.

Zpracování bakalářské práce probíhalo v několika fázích. Prostudování literatury pojednávající o lingvistice vedlo ke stručné prezentaci předmětu studia lingvistiky a vývoje české lingvistiky zhruba od 14. století do konce 20. století v první části práce.

Podle kritérií stanovených v druhé části práce byly vyhledány elektronické zdroje, jež byly následně rozříděny do kategorií podle jejich hlavního zaměření. Odrazovým můstkem pro tuto část byl bibliografický soupis *Informační zdroje pro českou lingvistiku* [OPÁLKOVÁ, 2006], jehož hlavní náplň tvořily zdroje tištěné a jež byl zpracován jako výstup ze semináře *Bibliografické rešeršní služby* vyučovaného v Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze v zimním semestru 2006/2007. Bibliografickému soupisu předcházelo předběžné zjištění elektronických zdrojů pro českou lingvistiku v červnu 2006. V této části jsou též vymezeny základní používané pojmy, stanovena důvěryhodnost zdrojů a pojednán způsob jejich vyhledávání a získávání.

Popisu a rozboru vybraných elektronických zdrojů je věnována stěžejní část třetí. Každá podkapitola této části nejprve pojednává o popisované skupině zdrojů obecně (tzn. shrnuje jejich případné společné vlastnosti), poté podrobněji rozebírá vybrané zástupce příslušné kategorie (které jsou v rámci popisu řazeny buď podle abecedy, nebo podle významu).

V závěru práce jsou shrnuty a vyhodnoceny získané poznatky o elektronických informačních zdrojích pro oblast české lingvistiky.

V průběhu zpracovávání bakalářské práce bylo třeba z rozsahových důvodů přistoupit k zúžení tématu pouze na české zdroje tak, jak jsou vymezeny v kapitole 2.3. Proto nejsou ani v příloze uvedeny žádné zdroje zahraniční. Nebylo též možné věnovat se pouze databázím a zdrojům interaktivní povahy, neboť některé nalezené zdroje jsou prostými informačními stránkami bez možnosti jakéhokoliv interaktivního zapojení uživatele. Zejména z rozsahových důvodů nebylo možné rozebírat všechny zdroje uvedené v Příloze 1. Některým popisovaným zdrojům (např. *Vokabulář webový*) se však dostalo mnohem více prostoru, a to především proto, že jsou ve své kategorii něčím výjimečné, byť mohou být zaměřeny na úzkou skupinu uživatelů.

Přestože byl kladen důraz na co nejúplnější zmapování důležitých a informačně přínosných elektronických informačních zdrojů pro oblast české lingvistiky dostupných na WWW, není soupis zdrojů uvedených v příloze zdaleka vyčerpávající. Může se proto stát, že případnému čtenáři bude nějaký oborový zdroj chybět. Může to být způsobeno i selekcí zdrojů, při které byly vybírány jen zdroje splňující kritéria uvedená v již zmiňované kapitole 2.3. Způsob volby zařazení určitého informačního zdroje do kategorie podle tématu, zejména není-li jeho téma či zaměření zcela jednoznačné, je blíže specifikován v kapitole 2.4.

Používané odborné termíny jsou uváděny v českém jazyce. Jejich znění bylo konfrontováno s terminologickou databází knihovnické a informační vědy *TDKIV*. Jestliže tato databáze daný termín obsahuje, je termín používán buď v základním tvaru uvedeném v databázi, nebo ve tvaru ekvivalentním termínu základnímu. Výjimkou je užívání termínu „fulltextové vyhledávání“ namísto českého termínu „plnotextové vyhledávání“, a to proto, aby byl v souladu s popisovanými zdroji, které tento anglicismus nepočesťují. Anglických termínů je také užito v případě popisování jednotlivých položek menu těch zdrojů, jejichž komunikačním jazykem je angličtina.

Celkový rozsah bakalářské práce je 52 stran a 6 stran přílohy. Příloha 1 obsahuje bibliografický soupis nalezených elektronických informačních zdrojů uspořádaných do tematických kategorií. Vybrané zdroje z navržených kategorií jsou blíže popsány v kapitole třetí (a částečně v kapitole druhé). V rámci těchto kategorií jsou v Příloze 1 průběžně číslované bibliografické záznamy řazeny abecedně podle primární autorské odpovědnosti, v případě shody podle názvu a dalších údajů následujících (nemá-li dokument fyzické či korporativní záhlaví, je na první úrovni řazen podle názvu).

Citace v textu jsou vždy zapsány pomocí prvního údaje záznamu a data vydání (tzv. Harvardský systém). Uvedeny jsou vždy v hranaté závorce, v níž je na prvním místě příjmení autora (kapitálkami), případně jméno korporace. Nemá-li zdroj fyzické nebo korporativní záhlaví, je na prvním místě uvedeno několik prvních slov názvu dokumentu. Na místě druhém je zaznamenán rok vydání dokumentu či zdroje, který je v případě potřeby následován údajem o stránkování. Pokud má citovaný dokument více autorů, je citován podle příjmení prvního z nich. Bibliografické záznamy citovaných a použitých zdrojů nejsou v *Seznamu použitých a citovaných zdrojů* průběžně číslovány. Na první úrovni jsou řazeny abecedně podle primární autorské odpovědnosti, v případně chybějícího fyzického či korporativního záhlaví podle názvu, na úrovni druhé jsou řazeny podle roku vydání. Všechny záznamy (včetně záznamů v Příloze 1) jsou citovány podle normy ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2. Korporativní záhlaví jsou uváděna v souladu s Databází národních autorit NK ČR.

V textu jsou též použity poznámky pod čarou, které objasňují nebo doplňují informace, k nimž se vztahují. Přidány jsou rovněž průběžně číslované obrázky, jež taktéž dokreslují popisovaný jev. K literatuře, která je představována v části pojednávající o vývoji české lingvistiky (se zaměřením na slovníky a gramatiky), nejsou vytvořeny bibliografické záznamy. Není-li uvedeno jinak, je u těchto děl v závorce uveden vždy rok prvního vydání.

Za cenné rady, podnětné připomínky, čas a konzultace, které mi byly v průběhu zpracovávání této bakalářské práce poskytnuty a které významnou měrou přispěly ke zkvalitnění jejího obsahu, děkuji PhDr. Evě Bratkové. Za neméně podnětné připomínky děkuji také Mgr. Kláře Havlíčkové.

1 Nástin vývoje české lingvistiky

1.1 Lingvistika a předmět jejího zkoumání

Lingvistika, věda o jazyce, jazykověda či jazykozpyt je věda zabývající se studiem jazyka, jeho prvků a jednotek, jeho poznáním. Studovat může jen jeden určitý jazyk (bohemistika, rusistika, anglistika atp.), nebo skupinu více jazyků (slavistika, romanistika apod.). Do studia jednotlivých jazyků či jazykových skupin se také zahrnují různé nelingvistické výzkumy a studium příslušných literatur.

Lingvistika vedle jazyka jako celku podrobně zkoumá i jeho jednotlivé složky – zvukovou stránku, gramatiku, slovní zásobu. Těmto složkám se věnují hlavní lingvistické disciplíny (fonetika a fonologie, morfologie a syntax, lexikologie a sémantika). Vedle nich existují obory, které zkoumají jeho specifické stránky (např. etymologie, dialektologie, stylistika), a další pomezí disciplíny (sociolingvistika, psycholingvistika, korpusová lingvistika aj.). Poznatky získanými při studiu jazyků, formulacemi obecných zákonitostí jazyka a jeho vývoje, hledáním jevů, jež jsou společné všem jazykům, ale i lingvistickými metodami či dějinami oboru se zabývá obecná lingvistika. Podle metody výzkumu jazyka lze lingvistiku dělit na synchronní (studuje určité stadium jazyka), diachronní (zabývá se vývojem jazyka) a komparatistiku (srovnává vývoj nejen příbuzných jazyků).

Podobně jako jiné obory má i lingvistika své dějiny (samostatný obor dějiny lingvistiky vznikl v 60. letech 20. století), které lze – byť ne zcela přesně – také periodizovat. Prvním obdobím dějin lingvistiky je období předhistorické, tedy doba, kdy se člověk podstatou jazyka nezabýval, neboť jeho představy o jazyce byly velmi primitivní. Druhým obdobím je období historické, které se dále dělí na předvědecké a vědecké. Předvědecké období zahrnuje názory na jazyk od starověku do začátku 19. století, období vědecké pak názory na jazyk od druhého desetiletí 19. století dodnes [ČERNÝ, 1996, s. 40].

1.2 Česká lingvistika

1.2.1 Česká lingvistika od počátků do konce 19. století

Podle Josefa Hrbáčka lze počátky české lingvistiky (jazykovědné bohemistiky) zasadit do 14. století, do doby, kdy byla založena Univerzita Karlova a kdy Bartoloměj z Chlumce, zvaný Klaret, sestavil pro potřeby její artistické fakulty tzv. *Klaretovy slovníky* (*Vokabulář*

gramatický, Bohemář a Glosář) [HRBÁČEK, 1994, s. 125]. Tyto slovníky se řadí mezi první česká lexikografická díla.

Rozvíjející se renesance, jež se koncem 14. století šíří za hranice Itálie, s sebou přináší i rostoucí význam národních jazyků. Pro české podmínky je důležitý s tím spojený růst zájmu o pravopis národních jazyků a pravopisná reforma Jana Husa, kterou navrhl na počátku 15. století ve spise *De ortographia Bohemica*. Jeho návrh diakritického pravopisu se však ujal pouze v omezeném rozsahu.

V období humanismu (16. st. – poč. 17. st.) již čeština vystupuje jako vyspělý spisovný jazyk. V této době také vznikají, především pro potřeby tiskařů, první gramatiky češtiny. Nejstarší z nich, *Gramatika česká* (1533) autorů Beneše Optáta, Petra Gzella a Václava Philomatesa, byla vytištěna v Náměšti. *Gramatika česká* (1571) Jana Blahoslava, druhá nejstarší gramatika, je v podstatě Blahoslavem komentované a rozšířené vydání gramatiky náměšťské. Opomenout by se také neměla latinsky psaná gramatika *Grammaticae Bohemicae libri duo* (1603) Vavřince Benedikta z Nedožer.

Pro toto období je též význačný rozvoj slovníkářství. Vedle Jana Vodňanského či Tomáše Rešelia je naším největším humanistickým lexikografem Daniel Adam z Veleslavína, autor několika slovníků, z nichž nejznámějšími jsou trojjazyčný *Nomenclator tribus linguis* (1586), který posléze přepracoval v *Nomenclator quadrilinguis* (1598), a čtyřjazyčný *Sylva quadrilinguis* (1598).

V době baroka (pol. 17. st. – 2. třetina 18. st.) dochází v důsledku konfiskace a emigrace ke ztrátě vzdělaného publika a tím i k omezování funkcí spisovné češtiny. Znamenalo to její postupný ústup z oblasti vědy i z literatury. V 18. století byla využívána jen v žánrech nižších stylových vrstev (lidové drama, knížky lidového čtení, kramářské písně apod.) [Encyklopedický slovník, 2002, s. 69].

Přes nepřízeň doby vznikaly slovníky a gramatiky. Jan Václav Rosa sepsal čtyřdílný slovník *Thesaurus linguae Boëmicae* (1680), do něhož pojal zachované zbytky Komenského¹ *Thesauru*, který shořel při požáru polského Lešna. Osm let před slovníkem vydal J. V. Rosa latinsky psanou mluvnici češtiny zvanou *Čechořečnost* (1672).

Ze slovníků století osmnáctého je třeba připomenout alespoň trojdílný slovník *Dictionarium von dreien Sprachen, teutsch, lateinisch und böhmisch* (1700–1706), který

¹ Komenského jazykovědné práce jsou také neméně významné, vedle nedochovaného *Thesauru* je známé např. jeho dílo *Janua linguarum reserata* (1631), které řeší otázky spojené s výukou jazyků.

vydal pražský tiskař Kašpar Vusín, případně anonymní *Slovář český* (1705), z gramatik pak dílo Pavla Doležala *Grammatica Slavico-Bohemia* (1746), eventuálně gramatiku Jana Václava Pohla nesoucí název *Grammatica linguae Bohemicae* (1756).

Přelom 18. a 19. století znamenal stabilizaci českého jazyka a rozmach bohemistiky. V této době probíhají pokusy o kodifikaci českého jazyka (výchozím jazykem kodifikace se stal jazyk Komenského a literární úzus konce 16. století), doplňuje se slovní zásoba (přejímání, kalky, obnova staročeských slov, tvoření nových slov), vznikají obrany českého jazyka a v neposlední řadě též gramatiky, slovníky a učebnice.

Z gramatik konce 18. století je za jednu z nejlepších pokládána gramatika *Böhmische Sprachlehre* (1782) Františka Jana Tomsy. Významná je také mluvnice Františka Martina Pelcla, prvního profesora českého jazyka na pražské univerzitě, s názvem *Grundsätze der böhmischen Gramatik* (1795), k níž napsal předmluvu Josef Dobrovský.

Josef Dobrovský je považován za prvního opravdu vědeckého představitele bohemistiky. V gramatice *Ausführliches Lehrgebäude der böhmischen Sprache zur gründlichen erlernung derselben für Deutsche, zur vollkommenen Kenntnis für Böhmen* (1809, druhé vydání 1819) zpracovává a popisuje gramatické jevy a pravidla, zároveň kodifikuje spisovnou normu podle Bible kralické a období veleslavínského, zčásti ji však koriguje podle jazyka současného [Encyklopedický slovník, 2002, s. 159].

O výsledky Dobrovského práce se opřel Josef Jungmann. Propracovává odbornou terminologii, snaží se o vytvoření českého básnického slovníku a básnické synonymiky. Jeho téměř životním dílem je pětidílný *Slovník česko-německý* (vycházel v letech 1834 až 1839). Mezi slovníky, které tomuto monumentálnímu dílu předcházely, byly například Tomsův *Vollständiges Wörterbuch der böhmischen, deutschen und lateinischen Sprache* (1791) či Dobrovského dvoudílný *Ausführliches und vollständiges deutsch-böhmisches synonymisch-phraseologisches Wörterbuch* (1802 a 1821).

Prvním pokusem o historickou mluvnici češtiny je staročeská mluvnice Pavla Josefa Šafaříka *Počátky staročeské mluvnice* (1845). Jan Gebauer, jenž ve své jazykovědné práci navazoval na názory mladogramatiků a srovnávací jazykovědy, dvou nejvýznamnějších směrů 2. poloviny 19. století,² je autorem *Historické mluvnice jazyka českého* (1894 až 1898). Vedle historické mluvnice vydal *Slovník staročeský* (1903–1904, dodnes

² V 2. polovině 19. století vznikají také nové lingvistické disciplíny – lingvistická geografie a dialektologie. O rozvoj výzkumu dialektů se u nás zasloužili A. V. Šembera a F. Bartoš.

nedokončen) a zasloužil se o první vydání pravidel českého pravopisu – *Pravidla hledící k českému pravopisu a tvarosloví s abecedním seznamem slov a tvarů* (1902).

1.2.2 Česká lingvistika v průběhu 20. století

V první polovině 20. století se rozšiřuje česká terminologie, což souvisí se vznikem Československa a potřebou českých termínů (např. pro oblast státní správy). Ustupuje česko-německý bilingvismus, stírají se rozdíly mezi dialekty a obecná čeština se více šíří.

Česká lingvistika navazuje na pojetí jazyka jako systému, který zavedl strukturalismus, směr, jenž vznikl ve 20. letech v Ženevě a za jehož zakladatele je považován Ferdinand de Saussure. Tento směr u nás reprezentuje Pražský lingvistický kroužek (PLK), který byl ve třicátých letech nejvlivnější jazykovědnou školou ve světovém měřítku a jednou z prvních strukturalistických škol vůbec. Založen byl 6. října 1926 Vilémem Mathesiem a Romanem Jakobsonem [ČERNÝ, 1996, s. 149].

Vilém Mathesius (1882–1945), nejvlivnější a nejpozoruhodnější osobnost PLK, byl profesorem anglistiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Metodou synchronního srovnávání angličtiny a češtiny položil základ konfrontační jazykovědné metodě [HRBÁČEK, 1994, s. 139]. Některé základní myšlenky PLK formuloval již v roce 1911 ve své přednášce o *Potenciálnosti jevů jazykových*. Jako první důsledně rozpracoval a vyložil teorii aktuálního členění větného. Jeho zájmu neušla ani problematika spisovného jazyka a jeho kultury.

Všechny hlavní zásady charakteristické pro PLK jsou obsaženy v tzv. *Tezích předložených prvému sjezdu slovanských filologů v Praze 1929*.³ Toto kolektivní programové dílo členů PLK (Mathesia, Jakobsona, Havránka, Mukařovského a dalších) je analýzou stavu soudobé slavistiky a lingvistiky. Obsahuje též hlavní zásady postupu PLK při zkoumání jazyka. Pozornost věnují otázkám obecně jazykovědným a slavistickým, synchronním i vývojovým, fonologickým, gramatickým i lexikálním. Členové PLK se také zabývali funkcí jazyka, rozdílem mezi jazykem psaným a mluveným, otázkami spisovného jazyka a jazykové kultury, typologií jazyka apod. Orientovali se především na strukturální jazykovědu a funkční pojetí jazyka (o to se nejvíce zasloužili V. Mathesius a B. Havránek), čímž se odlišovali od ostatních strukturalistických směrů [ČERNÝ, 1996, s. 151].

³ K šíření myšlenek PLK přispíval sborník *Travaux du Circle linguistique de Prague*.

Bohuslav Havránek (1893–1978), slavista a bohemista, kromě PLK působil i na Masarykově univerzitě v Brně, na Univerzitě Karlově v Praze a je též úzce spjat s Ústavem pro jazyk český (v letech 1946–1965 byl jeho ředitelem). Zabýval se problematikou spisovného jazyka, je označován za zakladatele teorie jazykové kultury (jeho stať *Úkoly spisovného jazyka a jeho kultura* vyšla ve sborníku *Spisovná čeština a jazyková kultura* v roce 1932). Neméně důležitý je jeho zájem o česká nářečí, pozornost však soustředil i na problematiku výuky češtiny. Především pro potřeby vysokoškolské výuky sepsal spolu s Aloisem Jedličkou *Českou mluvnici* (1951), jejíž stručnější verze s příznačným názvem *Stručná mluvnice česká* (1950) je určena pro výuku středoškolskou. Podílel se na tvorbě *Slovníku spisovného jazyka českého*, na vytváření *Staročeského slovníku* a na dokončení *Příručního slovníku češtiny*. V roce 1935 stál u zrodu časopisu *Slovo a slovesnost* (více o časopisech viz kap. 1.2.4).

Velkou péči věnovali členové PLK také fonologii, která se až díky jejich zájmu mohla vyčlenit jako samostatná disciplína a stát se protiváhou fonetiky. Vůbec poprvé systematicky propracovali fonologické otázky. Jejich soustavný výklad podal v knize *Grundzüge der Phonologie* (1939) Nikolaj Sergejevič Trubeckoj (1898–1938).

Neméně podstatná je práce členů PLK v oblasti morfologie. Obecným otázkám se věnoval Bohumil Trnka, typologii jazyků Vladimír Skalička, morfologii staroslověnského slovesa Bohumil Havránek. Největší pozornost na poli morfologie však svým dílem *Zur Struktur der russischen Verbuns* (1932) vzbudil Roman Jakobson (1896–1982).

Okupací Československa a následným vypuknutím 2. světové války byla činnost PLK přerušena. Po válce bylo třeba věnovat energii obnově vysokých škol, navíc byl strukturalismus obecně nahrazován marxistickou jazykovědou, česká lingvistika se orientovala funkčně strukturálním směrem. Na tradice PLK se proto ve větším měřítku mohlo navázat až v šedesátých letech [ČERNÝ, 1996, s. 162]. V té době k nám začínají pronikat nové disciplíny (např. sociolingvistika či textová lingvistika).

V současnosti se dále rozvíjí pozitivní myšlenky PLK, ale vzhledem k vývoji uvnitř strukturalismu samého dochází k tendenci uplatňovat matematické metody v lingvistice. Zájem lingvistů se posouvá k vyšším jazykovým rovinám, tedy k syntaxi, textové lingvistice a sémantice [ČERNÝ, 1996, s. 163].

Dvacáté století bylo bohaté na nově vydávané gramatiky. Kromě výše zmíněné mluvnice Havránka a Jedličky je třeba uvést dvojdílnou *Mluvnici spisovné češtiny* (1948,

1949) Františka Trávníčka, třísvazkovou akademickou *Mluvnici češtiny* (1986–1987), jež je dílem kolektivním, a nejnovější *Průruční mluvnici češtiny* (1995).

Největším lexikografickým dílem z meziválečného období je osmidílný *Průruční slovník jazyka českého* (1935, poslední díl 1957). Po válce vyšly dva menší slovníky, které sledovaly i normativní a kodifikační cíle – čtyřsvazkový *Slovník spisovného jazyka českého* (1957–1971, reedice 1989, 8 sv.) a *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*⁴ (1978). Vedle těchto slovníků vycházely a stále vychází také slovníky etymologické, frazeologické, dialektologické či onomastické, slovníky neologismů apod.

1.2.3 Současná česká lingvistika

Čeština se stala už v 11. století jazykem písemnictví, což vytvořilo nezbytný předpoklad jejího kulturního fungování. Také začala být předmětem politických úvah a filozofického zkoumání [ČMEJRKOVÁ, 1996, s. 215]. V samém počátku se rovněž začaly utvářet jednotlivé lingvistické disciplíny, třebaže o jejich vzniku a definování lze povětšinou mluvit až od 19. století (viz výše).

Většina lingvistických disciplín vznikala postupně s tím, jak rostl zájem o jazyk, jak vznikala potřeba jazyk popisovat a nahlížet z různých hledisek. Časem se tudíž vydělily jednotlivé lingvistické disciplíny věnující se jednotlivým složkám jazyka i disciplíny zkoumající jeho specifické stránky. S narůstajícím věděním a poznáním jazyka není v silách jednotlivce obsáhnout všechny lingvistické obory, proto se i lingvisté specializují.

Dílčí lingvistické obory (i bohemistika jako taková) jsou u nás pěstovány v Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR, na filozofických a pedagogických fakultách vysokých škol (v Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Olomouci, Opavě, Ostravě, Plzni, Praze a Ústí nad Labem), ale i v zahraničí. Známa jsou bohemistická pracoviště v Rusku, na Ukrajině, v Bělorusku, Polsku, ale i v Německu, Rakousku, Francii, Maďarsku, Velké Británii či ve Skandinávii. Mimo Evropu se studium bohemistiky rozšířilo do USA, Japonska, Číny. Zahraniční bohemisté však nejsou tolik specializovaní, a navíc spojují studium českého jazyka se studiem české literatury [HRBÁČEK, 1994, s. 145–147].

Čeští lingvisté se zaměřují jak na všechny základní a specifické disciplíny, tak na většinu disciplín pomezích. Popisu zvukové stránky jazyka, tedy fonetice a fonologii, se

⁴ Na nový slovník spisovné češtiny, který by reflektoval modernější jazyk, se však stále čeká. Tento jediný porevoluční slovník (2., opravené a doplněné vydání vyšlo roku 1994), totiž zdaleka nestačí potřebám překladatelů, jazykových redaktorů apod.

(vedle Nikolaje Trubeckého, jenž je považován za zakladatele fonologie) věnovali a věnují např. B. Hála, M. Romportl, P. Janota, M. Komárek, J. Vachek, Z. Palková. Morfologii, lingvistickou disciplínu zabývající se gramatickou stránkou jazyka (slovními druhy a jejich gramatickými kategoriemi), pěstovali a pěstují především M. Komárek, F. Kopečný, M. Dokulil. Syntaxí, gramatické disciplíně studující stavbu věty, se zabývali a zabývají F. Daneš, M. Grepl, O. Svoboda, O. Uličný a další. Mezi disciplíny, které zkoumají slovní zásobu, patří lexikologie a sémantika. Mezi lexikology patří např. J. Filipec a I. Němec, mezi sémantiky P. Sgall.

Z dalších disciplín u nás pěstovaných se nesmí opomenout dialektologie, s níž je spjat J. Bělič nebo B. Havránek, etymologie, již se věnovali a věnují např. V. Machek, J. Holub, S. Layer či J. Rejzek. S historickou mluvnicí a vývojem jazyka jsou neodmyslitelně spojeni M. Komárek, A. Lamprecht, J. Bělič nebo F. Cuřín. Onomastikou se zabývali a zabývají V. Šmilauer, A. Profous, J. Šrámek, I. Lutterer, M. Knappová a jiní. Mezi významné české lingvisty-stylistiky lze zařadit K. Hausenblase, J. Filipce, A. Jedličku, J. V. Bečku, M. Jelínka, A. Sticha a mnohé další [HRBÁČEK, 1994, s. 463].

Z pomezích lingvistických disciplín, kterým se čeští lingvisté věnují, jsou to např. generativní mluvnice, jejímiž průkopníky u nás jsou P. Sgall, E. Hajičová a J. Panevová, matematická a strojová lingvistika, jejímž předním znalcem je již výše zmíněný P. Sgall [ČERNÝ, 1996, s. 231], dále kvantitativní jazykověda, která se mimo jiné uplatňuje při tvorbě frekvenčních slovníků, psycholingvistika, neurolingvistika, sociolingvistika, textová lingvistika či korpusová lingvistika. Za všechny lingvisty, kteří se zabývají některou z uvedených disciplín, je možno zmínit tyto: J. Jelínek, J. V. Bečka a M. Těšitelová, F. Čermák, I. Nebeská, H. Lehečková, K. Hausenblas, F. Daneš.

1.2.4 České lingvistické časopisy a nakladatelství

Práce a poznatky českých lingvistů nezůstávají uzavřeny jen v jejich pracovnách a na pracovištích, ale jsou dostupné i odborné a laické veřejnosti ať v knižní, časopisecké či nejnověji elektronické podobě.

Vydávání lingvistických časopisů má u nás více než stoletou tradici. Obsahem *Listů filologických* (1874), prvního českého lingvistického časopisu, jsou klasická studia a tradice středověké a raněnovověké střední Evropy, včetně bádání o historii českého jazyka a literatury. *Časopis pro moderní filologii* (1911) přináší články, recenze a zprávy z oblasti kontrastivní lingvistiky, teorie textu a komunikace, translatologie,

psycholingvistiky, sociolingvistiky apod. Jazykové kultuře a jazykové správnosti se věnuje časopis *Naše řeč* (1916). *Slovo a slovesnost* (1935) je jediný česky psaný lingvistický časopis, jenž zveřejňuje příspěvky s tematikou z obecné lingvistiky i dalších pomezích oborů (např. sémiotiky, pragmatiky, sociolingvistiky, psycholingvistiky, textové lingvistiky). Jsou v něm publikovány též recenze důležitých domácích i zahraničních prací. *Acta onomastica* (1960) je jediným onomastickým časopisem u nás, který přináší aktuální výsledky ze všech oblastí výzkumu vlastních jmen v České republice a seznamuje se současnými výsledky onomastiky v mezinárodním měřítku. Časopis *Linguistica Pragensia* nahradil roku 1991 původní časopis *Philologica Pragensia*, jenž navazoval na tradice Pražského lingvistického kroužku, a i nadále rozvíjí metody funkčního strukturalismu [Akademie věd České republiky, 2004].

Všechny výše zmíněné časopisy jsou vydávány Akademií věd České republiky. Ta vydává též *Bibliografii české lingvistiky*, což je systematicky utříděná, anotovaná bibliografie zahrnující práce českých lingvistů publikované doma i v zahraničí a zahraniční práce zabývající se bohemistikou [Akademie věd České republiky, 2004].

Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK v Praze vydává popularizačně zaměřený čtvrtletník *Čeština doma a ve světě* (1993). Přehlédnout by se také neměl časopis *Český jazyk a literatura* (1950), který vychází v nakladatelství *Fortuna*, či *Češtinář – zpravodaj Katedry českého jazyka a literatury Univerzity Hradec Králové* (1991).

Knižní publikace zabývající se lingvistikou jsou dostupné na pultech většiny knihkupectví, a to jak kamenných, tak internetových (*Academia*, *Fišer*, *Neoluxor*, *Kosmas*, *Vltava* aj.). Mezi nakladatelství, která české lingvistické a jazykovědné práce vydávají, patří např. *Nakladatelství Academia*, *Nakladatelství Lidové noviny*, *Karolinum*, *ISV nakladatelství*, *Votobia*, *LEDA*, *SPN* a mnohá další.

O dostupnosti elektronických zdrojů pro českou lingvistiku bude pojednáno v následujících kapitolách.

2 Elektronické informační zdroje pro českou lingvistiku

2.1 Vymezení základních pojmů

Předkládaná práce je zaměřena na **elektronické informační zdroje** dostupné na WWW. **Elektronický informační zdroj** (elektronický zdroj) je „informační zdroj, který je uchovávan v elektronické podobě a je dostupný v prostředí počítačových sítí nebo prostřednictvím jiných technologií distribuce digitálních dat (např. CD-ROM)“ [CELBOVÁ, 2003a]. K tomuto poměrně obecnému termínu lze připojit termíny **online zdroj**, **internetový zdroj** či **interaktivní zdroj**, které jeho definici poněkud zúží a více vymezí informační zdroje tak, jak jsou zde chápány.

Online zdroj je „informační zdroj umožňující získat požadovanou informaci přímou interaktivní komunikací v reálném čase, přičemž tato komunikace se uskutečňuje prostřednictvím počítačové či telekomunikační sítě. Opakem je offline nebo dávkový režim přístupu ke zdroji“ [KUČEROVÁ, 2004]. **Internetový zdroj** je informační zdroj publikovaný v síti internet přístupný online. Může být různého formátu i různého typu⁵, např. software, text, zvuk, služba [CELBOVÁ, 2003c]. **Interaktivní zdroj** je definován jako „informační zdroj umožňující aktivní účast uživatele, který v reálném čase prostřednictvím zpětné vazby ovlivňuje chování a výstupy informačního zdroje (zadávání požadavků, formát zobrazení apod.)“ [CELBOVÁ, 2003b]. Pod tímto pojmem se mohou skrývat další specifitější typy, jako např. diskusní skupiny, elektronické konference, vyhledávací nástroje, webová sídla [BRATKOVÁ, 1998, s. 25].

V rámci elektronických informačních zdrojů dostupných na WWW je pozornost věnována zejména nekomerčním online zdrojům a dokumentům dostupným pomocí standardních vyhledávacích nástrojů (např. *Google*), které pojednávají o některé oblasti lingvistiky či českém jazyce (viz kap. 2.3).

2.2 Důvěryhodnost elektronických zdrojů

Přes veškeré pozitivní vlastnosti (dostupnost, rychlost, dynamičnost, interaktivnost aj.) s sebou elektronické informační zdroje přinášejí riziko zahlcení informacemi. Proto je třeba mezi nimi rozlišovat a dbát na to, zda díky nim získané informace pocházejí

⁵ Typy internetových zdrojů definuje DCMI Type Vocabulary: Dublin Core Metadata Initiative. *DCMI Type Vocabulary* [online]. Dublin : DCMI, c1995-2007 [cit. 2007-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://dublincore.org/documents/2004/06/14/dcmi-type-vocabulary/>>.

z věrohodného zdroje či nikoliv. Petr Boldiš ve svém příspěvku na konferenci *INFORUM 2003* nastínil typologii důvěryhodnosti informací na WWW a kritéria pro jejich ověřování. Podle důvěryhodnosti dělí zdroje na:

- 1) autorizované informace (důvěryhodné, seriózní)
- 2) neautorizované informace
 - a. informace, jejichž zdroj není uveden
 - b. informace typu „hoax“
 - c. vtipné a parodizující stránky (matoucí a záměrně falešné) [BOLDIŠ, 2003].

Autorizované informace jsou takové, u kterých je uveden pramen informace, je zřetelný důvod jejich publikování, mají jasně deklarované autorství, obsahují údaje, dle kterých lze ověřit původ (email, domovská stránka instituce apod.). **Neautorizované informace** mohou vypadat věrohodně (v případě parodizujících stránek), avšak často není jasné, kdo je jejich autorem, chybí odkazy na použité zdroje, nemusí být jasné určení stránky ani její záměr [BOLDIŠ, 2003, s. 2–4].

Ověřovat věrohodnost informací lze s využitím několika kritérií, která pomohou zjistit jejich pravdivost. Jedním z nich je **vnitřní konzistence** zdroje, jež by měla odpovědět na některé otázky typu:

- co je obsahem stránky a pro koho je určena
- kdo je jejím autorem a jakou má k prezentovanému tématu kvalifikaci
- z jakého důvodu je vytvořena, jak jsou prezentovány názory a jednotlivá témata
- kde je stránka umístěna a kdy byla zveřejněna, případně aktualizována
- zda není obsah zastaralý apod.

Ukazatelem věrohodnosti může být též **grafické provedení** webové prezentace (seriózní bývají většinou střídme, nekřiklavé) a vztahy k dalším stránkám (citování a odkazování na stránky z jiných WWW) [BOLDIŠ, 2003, s. 5–6].

Dalším způsobem zjišťování pravdivosti informací obsažených na webové stránce je použití autorizovaných **externích zdrojů**, tj. takových, které jsou považovány za věrohodné a lze dohledat jejich zdroje (jak tištěné, tak elektronické encyklopedie, slovníky, adresáře, bibliografie apod.). Tyto prameny by měly umožnit dohledat další informace o autorovi, jimiž se myslí hlavně jeho identifikace, odborný kredit a ohlasy na něj samého a jeho články [BOLDIŠ, 2003, s. 7].

2.3 Vyhledávání a kritéria výběru elektronických zdrojů

Vzhledem k velkému množství informací a elektronických zdrojů pro českou lingvistiku, které se na internetu nacházejí, je třeba nejprve určit způsob vyhledání a stanovit kritéria jejich výběru.

Jak již bylo výše zmíněno, práce je zaměřena na nekomerční, volně přístupné zdroje. Díky tomu mohly být pro prvotní vyhledání a orientaci použity standardní vyhledávací nástroje jako je *Google* (<http://www.google.com/>) či *Seznam* (<http://odkazy.seznam.cz/>). Užitečnými pomůckami při získávání a dohledávání elektronických informačních zdrojů pro českou lingvistiku byly zdroje nalezené přímo vyhledávacími nástroji, zvláště položka *odkazy* (či její ekvivalenty) v jejich navigačním menu. V neposlední řadě jsou důležitými zdroji (a také rozcestníky na další oborové zdroje) stránky Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR a bohemistických kateder a ústavů českých veřejných vysokých škol,⁶ na kterých se obor český jazyk (bohemistika, případně lingvistika, fonetika apod.)⁷ vyučuje, a to ať již ve studijním programu filologie, učitelství pro střední nebo základní školy, specializace v pedagogice nebo informatika.

Při vyhledávání jednotlivých zdrojů byla použita např. tato klíčová slova: bohemistika, český jazyk, česká lingvistika, čeština, lingvistika, česká nářečí. Z nalezených zdrojů byly vybírány takové, které splňují některé z následujících kritérií:

- jsou umístěny na české národní doméně „.cz“
- jejich obsahem je lingvistika či některá její disciplína, český jazyk, osobnosti lingvistiky atp.
- autor obsahu pochází z České republiky
- vydavatel zdroje má sídlo na zemi České republiky.

Kritérium obsahu a autorství (či vydavatele) musí být splněno vždy.

Akceptovány jsou i zdroje v jiném než českém jazyce, splňují-li některé z uvedených kritérií. Časové hledisko vzniku zdroje není bráno v úvahu, upřednostňovány jsou však stránky, z nichž je patrné, že jsou aktualizovány, avšak uveden může být i neaktualizovaný zdroj, je-li jeho obsah autorizovaný, obsažný a svým způsobem nadčasový. Preferovány jsou dále zdroje interaktivní povahy (databáze), nicméně hodnotné zdroje, jež neumožňují

⁶ Seznam veřejných vysokých škol je zveřejněn na WWW stránkách MŠMT v části *Přehled vysokých škol* (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/verejne-vysoke-skoly-4>).

⁷ Přesné znění akreditovaného studijního oboru včetně vysoké školy, na které se vyučuje, lze vyfiltrovat z dokumentu MŠMT *Celkový přehled akreditovaných studijních programů* (http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vysoke_skoly/studprog/CelkovyprehledASpr27122006.xls).

uživateli ovlivnit jejich chování a výstupy, jsou uváděny také. Jak již bylo zmíněno v předmluvě, nejsou z rozsahových důvodů uváděny zdroje zahraniční.

Pro detailnější popis jsou vybírány pouze takové zdroje, jež ve své kategorii něčím vynikají, tzn. obsahují informace, které jim podobné zdroje nemají, nebo jsou v dané kategorii ojedinělé či nejzajímavější. Příkladem mohou být WWW stránky kateder a ústavů – na některých z nich jsou kromě informací týkajících se zaměstnanců a průběhu studia také zveřejněny projekty, práce studentů apod.

2.4 Typologie elektronických zdrojů pro českou lingvistiku

Vzhledem k povaze a různorodosti nalezených informačních zdrojů nelze při navrhování jejich třídění uplatnit jediné hledisko. To vedlo k vytvoření kategorií na základě funkce, obsahu, druhu či zaměření zdroje. Do jednotlivých kategorií jsou zařazeny jak autorizované, tak neautorizované zdroje, které odpovídají výše popsaným kritériím. Výsledné kategorie jsou následující: institucionální weby, slovníky, časopisy a sborníky, tematicky a přehledově zaměřené zdroje, drobné příspěvky, diskusní fóra, sdružení a spolky, konference, výuka.

Do **institucionálních webů** je zařazena WWW stránka Ústavu pro jazyk český AV ČR a stránky kateder a ústavů českých veřejných vysokých škol, na nichž je obor český jazyk akreditován (nejsou však uvedeny katedry a ústavy, které se věnují výuce češtiny jako cizího jazyka). Nalezené **slovníky** jsou rozděleny do skupin podle typu (cizích slov, etymologický, historické, encyklopedické, nářeční, nespisovné češtiny, ortografický, překladové, valenční a věcný).⁸ Z **časopisů a sborníků** jsou uvedeny pouze ty, které zpřístupňují nejen obsah, ale i nějaký příspěvek či článek. **Tematicky a přehledově zaměřenými zdroji** jsou myšleny takové zdroje, které se zaměřují buď na jednu lingvistickou disciplínu, případně jednu oblast využití češtiny (tematické zdroje), nebo pojednávají o české lingvistice a českém jazyce v širších souvislostech, případně obsahují informace hned o několika lingvistických disciplínách (přehledové zdroje). **Drobné příspěvky** obsahují zdroje, pro něž je čeština jen okrajovým tématem, ale přesto zahrnují hodnotné a zajímavé příspěvky. Do kategorie **diskusní fóra** jsou zařazeny aktivní diskusní kluby věnované českému jazyku. **Sdružení a spolky** obsahují stránky prezentující různá oficiální sdružení, jejichž činnost se přímo dotýká češtiny či lingvistiky. **Konference** obsahují informační stránky lingvistických a jazykových konferencí konaných na území

⁸ O typech slovníků se lze dočíst např. v *Nauce o slovní zásobě* od Přemysla Hausera.

České republiky nebo pořádaných českou institucí. Sekce **výuka** přibližuje zdroje, které se zaměřují na výklad gramatiky, online výuku češtiny, případně obsahují studijní materiály.

Bibliografický soupis všech nalezených zdrojů splňujících kritéria zmíněná v části 2.3 je obsahem Přílohy 1. Soupis však není vyčerpávající, neboť cílem nebylo zjistit všechny elektronické zdroje pro českou lingvistiku, ale pouze vyhledat a vybrat ty nejdůležitější, specifické a přínosné. Zdroje jsou seříděny tematicky do výše zmíněných kategorií, v rámci nichž jsou řazeny abecedně podle primární autorské odpovědnosti, v případě shody podle názvu, data vydání a dalších údajů následujících (viz Předmluva). Samotné kategorie jsou pak seřazeny sestupně od úžeji zaměřených po zdroje obecnější povahy s přihlédnutím na jejich informační hodnotu a důvěryhodnost. Záznamy jsou v soupise průběžně číslovány. Zdroje, jimž nelze jednoznačně přiřadit kategorie, jsou zařazeny do té kategorie, která nejvíce odpovídá jejich primární funkci.

3 Analýza vybraných elektronických informačních zdrojů pro českou lingvistiku

3.1 Institucionální weby

Na českém internetu se nachází velké množství informací o českém jazyce, avšak při detailnějším průzkumu se ukáže, že se povětšinou nejedná o autorizované, důvěryhodné zdroje. Přesto mezi nimi lze seriózní elektronické zdroje najít. Mezi ně patří především webové stránky akademických institucí: Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR (ÚJČ AV ČR) a bohemistických kateder a ústavů či specializovaných pracovišť (viz Příloha 1) českých univerzit – včetně WWW stránek prezentujících jimi zpracovávané projekty. Je u nich totiž jasné autorství, předpoklad relativní stálosti a aktuálnosti informací, lze ověřit původ zdroje i informací atp.

Webové prezentační stránky kateder a ústavů českých univerzit mohou být vedle stránek ÚJČ AV ČR v mnoha případech prvním informačním pramenem, se kterým se zájemci o českou lingvistiku, český jazyk setkají. Přestože jejich primární funkcí je informovat zájemce o studium i studenty samotné o průběhu a možnostech studia, případně seznamovat s publikační a vědeckou činností svých pracovníků, některé z nich tento rámec v různé míře přesahují (např. propracovanými odkazy na podobné instituce či lingvistické stránky, kalendářem oborových akcí, zveřejněním materiálů k výuce apod.). Webové stránky kateder a ústavů, které obsahují informace „navíc“, stejně jako stránka ÚJČ AV ČR budou přiblíženy v několika následujících kapitolách.

3.1.1 Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR

Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR (<http://www.ujc.cas.cz/>) je pracoviště zabývající se základním i aplikovaným výzkumem jak češtiny současné, tak jejím vývojem od středověku. Výzkum se zaměřuje nejen na psanou češtinu spisovnou, ale i na všechny podoby češtiny mluvené. Kromě toho se zabývá i teoretickými otázkami obecné jazykovědy, jazykové kultury, stylistiky, obecné teorie komunikace, kontrastivní a kontaktní lingvistiky. Výsledky těchto výzkumů jsou aplikovány při tvorbě slovníků, jazykových atlasů, gramatik, pravidel pravopisu a popularizačních příruček pro veřejnost. Vedle vědecké činnosti se pracovníci ústavu věnují také činnosti poradenské, a to jak pro veřejnost (jazyková poradna), tak pro rozhlas, televizi, deníky a periodika, které otiskují či připravují „jazykové koutky“ [Ústav pro jazyk český, 2006b]. Ústav též vydává

lingvistické časopisy *Naše řeč*, *Slovo a slovesnost*, *Linguistica Pragensia*, *Časopis pro moderní filologii*, *Acta onomastica* (viz kap. 1.2.4).

Webové stránky ÚJČ AV ČR seznamují uživatele se strukturou ústavu (osm pražských a dvě brněnská oddělení, knihovna), s publikační činností pracovníků ústavu, ústavními úkoly, granty a vědeckými projekty (i mezinárodními a mezioborovými), kterými se pracovníci jednotlivých specializovaných oddělení zabývají či zabývali (např. mluvnice současné češtiny, výzkum pomístních jmen, lexikografie a terminologie, staročeská lexikografie a textologie). Seznam výzkumných projektů je přístupný přímo z hlavního navigačního menu (toto menu se nemění a je dostupné ze všech dílčích stránek) úvodní stránky ústavu pod položkou *výzkumné projekty* (webová stránka každého oddělení obsahuje také seznam projektů, ale pouze těch, které se daného oddělení týkají, některé projekty jsou i popsány a anotovány). Za všechny projekty je možno zmínit alespoň tyto: *Jazyková poradna*, *Kapitoly české gramatiky*, *Korpus DIALOG* a *Vokabulář webový*.

Jazykovou poradnu (<http://www.ujc.cas.cz/oddeleni/index.php?page=poradna>) má na starosti oddělení jazykové kultury ÚJČ AV ČR. Jejím úkolem je poskytovat základní informace, doporučení a rady týkající se českého jazyka (psaní, skloňování, časování, původ a význam slov apod.). Uživatelé mohou dotaz poslat klasickou či elektronickou poštou, případně se dotázat telefonicky. Ze všech došlých dotazů za uplynulý kalendářní týden je pracovníky oddělení vybrán jeden nejzajímavější, který je poté i s odpovědí zveřejněn v rubrice *dotaz týdne* (archiv dotazů týdne je veden od roku 2006). Oddíl *často kladené otázky* obsahuje tematicky seřazené odpovědi na nejfrekventovanější problémy psané i mluvené komunikace.

Narůstající množství dotazů vedlo k zahájení projektu *Jazyková poradna na internetu*, který by měl umožnit uživatelům nalézt odpovědi na svůj dotaz v co nejkratším čase bez nutnosti kontaktovat odborníka. Projekt by měl být zakončen roku 2008 [Ústav pro jazyk český, 2006c]. Součástí webových stránek poradny je i diktát, jazykový kvíz a dotazy poradny na názor uživatelů ohledně vnímání některých slov.

Projekt *Kapitoly z české gramatiky* (<http://mam.ujc.cas.cz/mam/oprojektuKCG.php>) řeší oddělení gramatiky ÚJČ AV ČR. Jeho záměrem je „v relativní úplnosti popsat co největší množství problémových jevů z gramatiky současné spisovné češtiny, a to z oblasti formální morfologie, sémantické morfologie, způsobů nominace (zejména slovtvorby), syntaxe jmenné skupiny, klauze, věty a textu“ [Ústav pro jazyk český, 2006a]. Webové

stránky projektu informují o jeho cílech i způsobu jejich dosažení. Nechybí ani informace o předcházejícím projektu *Možnosti a meze gramatiky češtiny ve světle Českého národního korpusu*. Na stránkách je zveřejněn také seznam řešitelů a spolupracovníků projektu. V *bibliografii*, která dále umožňuje výpis podle kategorií nebo autorů, lze vyhledávat s omezením na autora, rok vydání, typ publikace, výraz v textu či poznámce nebo vkladatele. Není však zcela jasné, jaký cíl si tato bibliografie klade – zda je záměrem, aby obsahovala všechny práce týkající se tématu projektu, nebo jen články řešitelů a spoluřešitelů. Další položky slibně vypadajícího menu (kromě položek *akce* a *nabídky*) jsou zatím bohužel nefunkční.

Korpus DIALOG (<http://ujc.dialogy.cz/>), speciální korpus mluvené češtiny, který tvoří přepisy diskusních pořadů českých televizí, vznikl v průběhu prací na grantovém projektu *Dialog ve světě lidí a strojů*, jež zpracovávalo oddělení stylistiky a lingvistiky textu ÚJČ AV ČR v letech 1996–2001. Na internetu je pouze pro vědecké účely zpřístupněna jeho část *DIALOG 0.1* pojímající revidované přepisy politické talkshow *Sedmička* z let 1999 až 2005. Pro přístup do databáze korpusu je třeba požádat o přístupové heslo.

Oddělení vývoje jazyka ÚJČ AV ČR v lednu 2007 zpřístupnilo internetovou verzi staročeského slovníku *Vokabulár webový*, jemuž je věnována samostatná kapitola 3.2.2.

Nejen vnitřním potřebám ústavu, ale i široké veřejnosti slouží báze *ASEP* – evidence publikační činnosti v AV ČR (<http://www.library.sk/i2/i2.entry.cls?ictx=cav&skin=1>). Tato báze hostuje na slovenském serveru a běží pod knihovnickým systémem *Advanced Rapid Library*. Obsahuje evidenci publikací všech ústavů AV ČR. Systém umožňuje vyhledávání publikací podle různých polí (autor, název, projekt, rok vydání atd.) s možností nejrůznějších omezení – země vydání, jazyk dokumentu, způsob zveřejnění, poskytovatel, ústav atp. Zvolit lze též zobrazení výsledného formátu vyhledaného záznamu (zkrácený, zkrácený s anotací, bibliografická citace, tagovaný podrobný nebo MARC). Nechybí ani slovníkové vyhledávání, což je v podstatě jakýsi rejstřík. Tato báze je však slabou náhražkou chybějící databáze, která by mapovala bibliografii české lingvistiky. Databáze *BCL* (Bibliografie české lingvistiky), kterou zpracovává oddělení vědeckých informací ÚJČ AV ČR, je totiž přístupna pouze interně. Na vyžádání z ní však pracovníci oddělení poskytují rešeršní služby.

Smutné je, že jinak informačně obsažným stránkám ústavu chybí anglické rozhraní, které by umožnilo seznámit se s jeho činností i zahraničním zájemcům.

3.1.2 Ústav Českého národního korpusu FF UK

Ústav Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (<http://ucnk.ff.cuni.cz/>) pracuje na projektu Českého národního korpusu (ČNK), jenž je zaměřen na budování rozsáhlého počítačového korpusu především psané češtiny. ČNK je budován od roku 1994, kdy byl ústav založen. Ústav zajišťuje též výuku a pěstování oboru korpusová lingvistika [Univerzita Karlova, 2004].

Korpus je soubor počítačově uložených textů sloužících jazykovědnému výzkumu. Cílem ČNK je budování a vytěžování korpusů českého jazyka v jeho různých podobách (mluvená, psaná, nářeční) a stadiích (synchronní, diachronní). Do synchronních korpusů patří psané korpusy (např. SYN200), mluvené korpusy (např. Pražský mluvený korpus) a paralelní korpusy (InterCorp), diachronní korpus (DIAKORP) nemá žádné další členění.

Veřejný přístup ke korpusu SYN2000

Hledej výraz:

Hledej

a řekla , že jí to připadá , jak u vodníků : - co **poklička** , to dušička . Mně to připomínalo spíš bedly v trávě pokličkou , pod níž se cit varem mění ve vášeň , takže **poklička** nadskakuje a tančí na hrnci jako šilená . Pojem evropské . Kolem vonělo letní seno a skleněná , temně modrá **poklička** nebo se udiveně dívala : copak mne to šimrá na břiše dlouho , zvedl kdosi střechu tělocvičny , jako se zvedá **poklička** z hrnce , a když se žáci a učitelé podívali vzhůru lehce a snadno se rušily , na každý hrnec se našla **poklička** , každý mladý člověk si našel nějakou veselou , nikoli odnáší část tepla již před dosažením varu . Proto je **poklička** tak důležitá . Kdykoli se o útěku vodní páry můžete řešením je tlakový hrnec (papírák) . Dobře utěsněná **poklička** brání páře prchat z hrnce . Ta se tam proto hromadí mísa prkénko na krájení nůž pánev lopatka na obracení **poklička** odstře divka na salát 1 velká mísa metla na šlehání roztokem , a do menšího lavórku , který slouží jako **poklička** , usilovně nalévá studenou vodu . Vidiš , já sá , jejich horní okraj vytváří žlábek , do kterého zapadne **poklička** . Ta je masivní a poměrně těžká , například u hrnce WINSTON o průměru 24 centimetrů váží 880 gramů . Těžká **poklička** lépe přilehne k hrnci a nedovolí uniknout páře . Karel Šíp . Lidé na Ostravsku , které pokryla smogová **poklička** , mají o důvod víc nevitat nový rok v ulicích a houfně zkoumané vědci v širším mezinárodním projektu , bude " **poklička** " skleníkového efektu stále masivnější . Vzroste nejdůležitějších skleníkových plynů . Houstnoucí atmosférická **poklička** nad Zemí odrazí zpět na povrch více slunečního tepla plzeňská věž . Někdy je ale také vidět šedivá a hustá **poklička** smogu . . . Loni naše družstvo hrálo s vlasy odbarvenými

Zobrazeno 15 výskytů z 15 celkových.

Obr. 1: Náhled zobrazení výsledků vyhledávání slova poklička v tzv. konkordančních řádcích ve veřejně přístupném korpusu SYN2000.

Odkaz pro vstup do databáze korpusu SYN2000 je přímo na stránkách ústavu. Plný přístup do databáze je ale možný až po bezplatné registraci. Vyhledávat v databázi korpusu lze při plném přístupu buď přímo přes webové rozhraní (<http://ucnk.ff.cuni.cz/corpora>) nebo pomocí korpusového manageru *Bonito* (nutností je jeho instalace na počítač), ke kterému je na stránkách ústavu podrobný návod. Plný přístup umožňuje vícehlediskové

vyhledávání ve všech veřejně zpřístupněných korpusech. Veřejný přístup je co do možností vyhledávání velmi omezen. Vyhledávat lze pouze pomocí jednoho selekčního pole podle jednotlivých slov i slovních spojení. Po zadání dotazu se zobrazí pouze 50 tzv. konkordančních řádků, tzn. hledaný výraz se vypíše kontextech, ve kterých se vyskytuje (viz obr. 1), bez bližšího určení zdroje textu, slovního druhu apod.

WWW stránky ústavu obsahují také informace o tom, co to vlastně korpus je, jaká jsou specifika jednotlivých korpusů, které ústav zpracovává, na co jsou zaměřeny především a jaké jsou možnosti jejich využití pro laickou i odbornou veřejnost. Neméně důležitou informací je seznam poskytovatelů textů a způsob jejich zpracování (značkování korpusů). Tvůrci stránek neopomněli uvést zajímavosti (např. nejčastější slovní tvary, nejdelší slova) a připravit několik korpusových hádanek. Nechybí ani bibliografie publikační činnosti pracovníků ústavu včetně možnosti stažení vybraných článků.

3.1.3 Ústav formální a aplikované lingvistiky MFF UK

Ústav formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze (<http://ufal.mff.cuni.cz>) navazuje na výzkum počítačové lingvistiky (tj. zpracování přirozeného jazyka v psané i mluvené podobě), který začal již v 60. letech 20. století. Hlavní část prezentace ústavu je věnována představení výzkumu a řešených grantů, zaměstnanců a jejich publikační činnosti. Nechybí část poskytující informace o výuce, možnostech studia v ústavu apod. Primárním jazykem stránek je angličtina, části *studium a interní stránky* jsou v češtině.

Pracovníci ústavu se zabývají korpusovou lingvistikou, strojovým překladem (mezi blízkými jazyky a mezi češtinou-angličtinou a angličtinou-češtinou), rozpoznáváním řeči, vyvíjí nástroje pro anotaci korpusů atp. Seznam výzkumných projektů a aktivit ústavu je dostupný po kliknutí na odkaz *research* v hlavním menu stránky. Zobrazený seznam je rozcestníkem k podrobnějšímu popisu, případně k vlastní stránce projektu. Za všechny zpracovávané projekty lze vybrat tyto:

- *Pražský závislostní korpus 2.0* (<http://ufal.mff.cuni.cz/pdt2.0/index-cz.html>) – české texty doplněné provázanou morfologickou, syntaktickou a sémantickou anotací
- *Český akademický korpus* (http://ufal.mff.cuni.cz/rest/CAC/cac_10.html) – ručně (syntakticky a morfologicky) anotovaný korpus češtiny
- *VALLEX 2.0* (<http://ufal.mff.cuni.cz/vallex/2.0/doc/home.html>) – valenční lexikon českých sloves

Kromě řešení projektů ústav spolupracuje s českými i zahraničními institucemi, zpracovává granty, dvakrát ročně vydává časopis *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* atp. O všech činnostech a projektech ústavu jsou na jeho webových prezentačních stránkách přístupné dostatečné informace.

3.1.4 Katedra českého jazyka a literatury PedF UK

WWW stránky *Katedry českého jazyka a literatury* Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (<http://kcjl.modry.cz>) jsou primárně určeny studentům. Obsahují informace o průběhu studia, anotace vyučovaných předmětů, témata diplomových prací, informace pro uchazeče o studium apod. Vedle toho informují o různých akcích a konferencích, které katedra pořádá, a vědecké činnosti svých pracovníků. U profilů jednotlivých členů katedry je též uvedena jejich výběrová bibliografie.

Ne zcela obvyklými a běžnými položkami menu jsou odkazy na práce studentů a *Slovník osobností jazykovědné bohemistiky. Práce studentů*⁹ je stránka obsahující přehledně uspořádané odkazy na seminární práce studentů, které se věnují například procvičování a opakování gramatického učiva se zaměřením na 6. ročník ZŠ (herní cvičení), určování a skloňování slovních druhů, určování větných členů, odvozování slov atp. Všechny uvedené práce je možno přímo ze stránek stáhnout (ve formátu PDF, RTF nebo DOC), avšak kvůli špatně zapsanému odkazu jsou hůře dostupné.

Slovník osobností jazykovědné bohemistiky (<http://kcjl.modry.cz/index.php?cesta=3;0>) je dostupný buď přímo po kliknutí na odkaz *slovník* z hlavního menu, nebo ze stránky s pracemi studentů. Na jeho tvorbě se podílejí především účastníci kurzu *Základy obecné jazykovědy*, který je na katedře vyučován. Slovník obsahuje 551 slovníkových statí. Zvláště odděluje české a zahraniční bohemisty. Jednotlivá hesla jsou tvořena podle přesně popsaných pravidel, která jsou ze stránek slovníku dostupná (stejně jako seznam použitých zkratk a historie vzniku slovníku). Po kliknutí na vybrané jméno bohemisty se slovníková stať neotevře v novém okně, jak je na stránkách uvedeno, ale nabídne se ke stažení (ve formátu DOC). Možným minusem je, že není zpracován jako databáze, a tím pádem chybí alespoň základní vyhledávání. Jediná navigace ve slovníku je pomocí počátečních písmen, případně národnosti bohemisty. Přesto se jedná o výbornou pomůcku, která slouží k poměrně rychlému zjištění různých informací o osobnostech lingvistické bohemistiky.

⁹ Podobná sekce s cvičeními, ale i didaktickými hrami a náměty do praxe se nachází na stránkách Katedry českého jazyka a literatury PedF UHK (<http://pdf.uhk.cz/kcjl/>).

3.1.5 Ústav českého jazyka FF MU

Ústav českého jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (<http://www.phil.muni.cz/cest/>) seznamuje návštěvníky webu nejen se svou historií a zaměřením, pracovníky, studenty a průběhem studia, vydanými publikacemi, ale obsahuje i přehledně uspořádané bohemistické a lingvistické odkazy včetně odkazů na příbuzná pracoviště. Dále zpřístupňuje studijní materiály k vybraným kurzům, mezi nimiž je na prvním místě elektronická verze *Malého staročeského slovníku* autorů J. Běliče, A. Kamiše, K. Kučery a V. Křítka, který vyšel knižně roku 1978. Ve slovníku je možno vyhledávat přímo v online režimu. K dispozici je též verze ke stažení ve formátu DOC.

3.1.6 Laboratoř zpracování přirozeného jazyka FI MU

Laboratoř zpracování přirozeného jazyka Fakulty informatiky Masarykovy univerzity v Brně (<http://nlp.fi.muni.cz/nlp/aisa/NlpCz/LaboratorNLP.html>) je „zaměřena na získání teoretických i aplikovaných výsledků v oblasti syntézy a rozpoznávání mluvené řeči (češtiny), lexikálních databází, reprezentace znalostí, reprezentace významu výrazů přirozeného jazyka a využití metod strojového učení pro desambiguaci korpusových dat“ [Masarykova univerzita, 2007]. Stránky informují o aktivitách laboratoře (zpřístupní je odkaz *Na čem pracujeme v NLPlabu*), pro zájemce zveřejňují texty o zpracování přirozeného jazyka (např. *Statistické charakteristiky češtiny*). Zajímavostí stránek je možnost vyhledávání dokumentů dostupných na stránkách, a to buď pomocí rejstříku, nebo fulltextového vyhledávání.

3.2 Slovníky

Na internetu se nachází velké množství slovníků, otázkou však je, zda je možno se na odbornost a kvalitu těchto slovníků spolehnout. Omezíme-li jejich množství pouze na ty, které jsou uvedeny v Příloze 1, splňují kritéria důvěryhodnosti, autorizovanosti informací pouze ty slovníky, z jejichž stránek je jasně patrné, kdo je vytváří. U těch ostatních se o jejich odbornosti, ale i životnosti či aktuálnosti dá značně pochybovat.

Jak bylo uvedeno v kap. 2.4, lze slovníky rozdělit do několika skupin podle typu, a to na slovník cizích slov, encyklopedické, etymologické, historické, nářeční, nespisovné češtiny, ortografické, překladové, valenční a věcné.¹⁰

¹⁰ Uvedeny jsou pouze typy slovníků zastoupené v Příloze 1.

Překladové slovníky nabízí na svých stránkách nejznámější české portály (*Seznam, Centrum, Atlas* aj.). Tyto slovníky umožňují většinou obousměrný překlad hned v několika jazycích (angličtina, němčina, francouzština, španělština, ruština, latina atd.), některé z nich (např. na portálu *Klikni*) nabízí i poslech výslovnosti některých slov. Jejich kvalita, přestože lze ověřit jejich původ, autorství i důvody vzniku, by se však dala stanovit až důkladným jazykovým rozbořem. Totéž lze říci o jediném uvedeném slovníku cizích slov (viz Příloha 1, část Slovníky).

Nářeční slovníky zpracovávají nejčastěji moravská nářečí. Tyto slovníky jsou většinou diferenční, tzn. obsahují pouze slova odlišná od spisovné češtiny. Některé slovníky uvádějí i vazby a slovní spojení (*Pepův slovník hantecu*). Slovník s prostým názvem *Hantec* obsahuje kromě heslové části i povídky psané v nářečí. Tyto slovníky nenabízejí žádnou formu vyhledávání. Jedinou navigací bývají odkazy v rámci abecedy. Autoři těchto slovníků jsou povětšinou skoupi na informace o sobě samých i o důvodech, které je vedly k vytvoření slovníku, proto tyto slovníky nelze považovat za důvěryhodné zdroje (za seriózní zdroj lze považovat *Tematický diferenční slovník nářečí Ratiboře*, který sepsal Daniel Mikšík jako ročníkovou práci pro Ústav českého jazyka FF MU v Brně, *Slovník nářečí obce Kobylí a okolí* Josefa Coufala či *Hanácké slovník* od Josefa Borockého).

Světlejší výjimku mezi nářečními slovníky tvoří *1. internetový slovník moravsko-český* (<http://morce.slovníky.org>), který se tváří téměř profesionálně, nicméně má své podstatné nedostatky. Vznikl jako recese a měl přispět k porozumění mezi „Čecháčkem a Moravákem“. Pomoci s jeho tvorbou mohl každý návštěvník stránky zasláním svého slova přes připravený formulář. U každého z 2 778 ve slovníku obsažených slov jsou označeny nářeční oblasti, ve kterých se dané slovo používá. Slovník by se měl dát procházet několika způsoby, avšak jakékoliv vyhledávání a procházení slovníku, kromě možnosti jeho celého zobrazení, je nefunkční.

Portál *Pravidla.cz – Pravidla českého pravopisu* (<http://pravidla.cz>), který provozuje společnost *Zásobování*, lze považovat za **ortografický** slovník. Přestože je znám provozovatel portálu a samotné stránky se tváří velmi seriózně, nelze *Pravidla.cz* považovat za důvěryhodný zdroj, a to minimálně proto, že není znám zdroj informací (pouze pod záložkou *tituly* je jako zdroj uvedena *Jazyková poradna ÚJČ AV ČR*), a sám ÚJČ AV ČR se od těchto pravidel distancuje, což je na stránkách ústavu explicitně zmíněno. Přesto nelze tento zdroj opominout, protože je to ve své podstatě jediná online dostupná pravopisná příručka (nepočítáme-li *Jazykovou poradnu*).

Databáze pravidel obsahuje 34 846 českých slov a 3 230 785 slovních tvarů. Z graficky nenáročné úvodní stránky lze buď rovnou vyhledávat, nebo pomocí záložek procházet pravidla psaní zkratk, titulů a písmen i/y, ě. Při vyhledávání není nutno zadávat hledané slovo celé, systém sám dohledá nejbližší termín a nabídne další podobné tvary. U nalezeného slova jsou pak uvedeny potřebné gramatické údaje, případně tvary koncovek u těch pádů, kde nemusí být zcela jednoznačné (viz obr. 2). Do jaké míry je však databáze slovních tvarů přístupných díky portálu *Pravidla.cz* ve shodě s tištěnými pravidly českého pravopisu, by ukázal jedině jejich důkladný rozbor.

Obr. 2: Ukázka výsledku vyhledávání výrazu *praco* v portálu *Pravidla.cz*.

Mezi **encyklopedické** slovníky jsou zařazeny elektronické encyklopedie typu *Wikipedie*, výše uvedený *Slovník osobností jazykovědné bohemistiky* a speciální databáze *Kdo je kdo v české slavistice* (viz kap. 3.2.1).

Etymologický slovník byl nalezen pouze jediný. Vznikl jako projekt školní práce studentů Akademického gymnázia v Praze a vysvětluje zejména původ slov vycházejících z latinského a řeckého základu.

Do skupiny **historické** slovníky patří *Malý staročeský slovník* (viz kap. 3.1.5) a *Vokabulář webový* (viz kap. 3.2.2).

Vallex – Valenční lexikon českých sloves, který je vytvářen Ústavem formální a aplikované lingvistiky MFF UK v Praze, je zástupcem slovníků **valenčních**.

Webové stránky *Slovníku nespisovné češtiny*, který vydalo nakladatelství Maxdorf, obsahují ukázky několika vybraných hesel ze slovníku (jsou nabídnuty ke stažení ve formátu PDF) a možnost zaslání připomínek ke slovníku.

Skupinu **věcný** slovník reprezentuje naskenovaná verze *Českého slovníku věcného a synonymického*. Není-li uvedeno jinak, nebude těmto slovníkům zejména z rozsahových důvodů věnován prostor.

3.2.1 Kdo je kdo v české slavistice

Databáze *Kdo je kdo v české slavistice* (<http://www.slaviste.cz>) je „elektronická biografická databáze českých odborníků zabývajících se v nejširší míře všeobecně problematikou kultury, jazyka, literatury, umění, historie a společnosti slovanských národů a států“ [Kdo je kdo, 2005]. Vytváří a spravuje ji Slovanská knihovna NK ČR. Důvodem jejího vytvoření byla snaha zjednodušit komunikaci mezi jednotlivými odborníky v rámci České republiky, představit českou slavistickou veřejnost, její tištěnou produkci (databáze umožňuje i zveřejnění plnotextových dokumentů) a usnadnit prezentaci jednotlivých pracovišť. O zařazení do databáze může požádat každý, kdo splňuje několik podmínek, které jsou na stránkách zveřejněny (např. ovlivňuje vývoj některého ze slavistických oborů). Pokud již někdo má v databázi svůj záznam, může ho sám editovat a aktualizovat. V současné době obsahuje databáze 542 záznamů.

Formulář pro *vyhledávání osob* umožňuje vyhledávat podle příjmení nebo jména hledané osoby, případně fulltextově. *Fulltextové vyhledávání* umožňuje zadat do textového selekčního pole i část hledaného slova, které se následně vyhledává ve všech polích záznamu. Samozřejmostí je možnost kombinace fulltextového vyhledávání s hledáním podle příjmení či jména a s vyhledáváním rozšířeným, jež nabízí volbu mezi vyhledáváním obecně vědním a geografickým.

Obecně vědní vyhledávání obsahuje seznam obecných společenskovědních oborů. Pro vyhledávání ve vybrané kategorii je nutno ji zaškrtnout, a tím omezit vyhledávání pouze na určitou oblast. V nabídce *geografického vyhledávání* jsou jednotlivé obory tříděny podle geografických oblastí. Zaškrtnutím vybrané oblasti se vyhledají pouze ti badatelé, kteří se konkrétní geografickou oblastí zabývají, bez ohledu na to, v jakém oboru.

Při volbě záložky *seznam pracovišť* se vypíše seznam pracovišť, v nichž působí lidé do databáze zařazení. Po kliknutí na konkrétní pracoviště se zobrazí informace o pracovišti (název, adresa, WWW) a vypíše seznam odborníků daného pracoviště zařazených v databázi. Kliknutím na konkrétní jméno v seznamu se zobrazí osobní záznam vybrané osoby. V seznamu pracovišť lze též vyhledávat fulltextově, v tomto případě se však prohledávají pouze názvy pracovišť a jejich adresy.

KUČERA, Karel, Prof. PhDr. CSc.	
* 1947	
Kontakty / Contact details	
Pracoviště / <i>Workplace address</i>	Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka a teorie komunikace, nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
Telefon (na pracoviště) / <i>Workphone number</i>	+420 / 221 619 210
Fax (na pracoviště) / <i>Workfax number</i>	+420 / 221 619 210
Bydliště / <i>Home address</i>	
Telefon (domů) / <i>Home phone number</i>	
Fax (domů) / <i>Home fax number</i>	
Mobil / <i>Mobile number</i>	
E-mail / <i>E-mail address</i>	karel.kucera@ff.cuni.cz
Osobní webová prezentace / <i>Personal web site</i>	
Odborné činnosti / Professional activities	
Zaměření obecně vědní / <i>General field of study</i>	Jazykověda - čeština
Zaměření geografické / <i>Geographical field of study</i>	Bohemistika - Jazykověda
Specializace v rámci slavistiky / <i>Specialization within the Slavonic Studies</i>	- vývoj českého jazyka - počítačové zpracování češtiny - Český národní korpus
Členství v odborných organizacích, radách atd. / <i>Membership in professional bodies</i>	
Publikační činnost / <i>Publications</i>	- Frekvenční slovník češtiny / člen autorského týmu. - Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2004. - 595 s. - Český jazyk v USA. - Praha : Univerzita Karlova, 1990. - 243 s. - Jazyk českých spisů J.A. Komenského. - Praha : Univerzita Karlova, 1980. - 131 s. - Malý staročeský slovník / člen autorského týmu. - Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1979. - 707 s. Přehled časopiseckých a sborníkových příspěvků viz na adrese svi.ff.cuni.cz
Poznámky / <i>Notes</i>	

Obr. 3: Zobrazení výsledku vyhledávání osob v databázi *Kdo je kdo* v české slavistice.

Výsledek vyhledávání osob (viz obr. 3) je rozdělen do dvou hlavních částí – kontakty a odborné činnosti. V části *kontakty* jsou standardně vyplněny položky adresa pracoviště, telefon na pracoviště a e-mail. O vyplnění ostatních položek (bydliště, mobil aj.) zřejmě rozhoduje sám vědec, kterého se heslo týká. Část týkající se *odborné činnosti* obsahuje tyto položky: zaměření obecně vědní, geografické, specializace, členství v odborných organizacích, publikační činnost a poznámky.

Vzhledem k tomu, že je jasný důvod vzniku i autorství databáze, nemělo by o její důvěryhodnosti a serióznosti být pochyb.

3.2.2 Vokabulář webový

Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.1.1, spustilo v lednu 2007 oddělení vývoje jazyka ÚJČ AV ČR internetovou aplikaci staročeského slovníku – *Vokabulář webový: webové sídlo historických slovníků* (<http://vokabular.ujc.cas.cz>). Jeho cílem je zpřístupnit zájemcům o historii českého jazyka slovní zásobu staré češtiny. Motivem k vytvoření databáze byl nejen zájem badatelů, ale zřejmě i fakt, že dosud neexistuje žádný jiný zdroj popisující slovní zásobu staré češtiny vcelku.¹¹

Vokabulář běží na serveru s operačním systémem *Windows 2003 Server*, webové stránky a další pomocné komponenty jsou naprogramovány v jazyce *Visual C# 2.0*. Pro běh samotné webové aplikace je využíván *Internet Information Server 6.0* a prostředí *.NET Framework 2.0*. Texty slovníků jsou uloženy ve formátu *XML*, pro zobrazení textu jednotlivých heslových statí slouží transformace pomocí šablony *XSL*. Pro fulltextové vyhledávání je použit systém *Indexing Service*. Heslář k lexikální kartotéce *Staročeského slovníku* je uložen v databázi *MS SQL Server 2000*. V této databázi jsou také uložena heslová slova z přístupných slovníků, což dalo vzniknout **generálnímu hesláři**. Zpracování slov pomocí SQL Serveru taktéž umožňuje důmyslnější prohledávání hesel a setřídění výsledků [Vokabulář, 2007].

3.2.2.1 Zdroje databáze

Základ Vokabuláře tvoří tři zdroje – *Malý staročeský slovník*, *Heslář k lexikální kartotéce Staročeského slovníku* a *Elektronický slovník staré češtiny*. Do budoucna jej autoři zamýšlí rozšířit o další zdroje (např. dobové slovníky, slovníky současného českého jazyka, ale i texty staročeských literárních památek) [Vokabulář, 2007].

Malý staročeský slovník (MSS) autorů Jaromíra Běliče, Adolfa Kamiše a Karla Kučery z roku 1978 má sloužit jako pomůcka při četbě staročeských textů především ve vysokoškolských cvičeních, přesto může být využit i širším okruhem zájemců o staročeské literární památky. Vzhledem ke svému uživatelskému určení proto neobsahuje všechnu

¹¹ Slovní zásoba staré češtiny od písmene *a* po heslo *nedbanlivost* je zpracována ve *Slovníku staročeském* Jana Gebauera [Vokabulář, 2007], část s hesly „na-pří“ obsahuje *Staročeský slovník* vydávaný ÚJČ AV [VAJDLOVÁ, v tisku].

dochovanou slovní zásobu staré češtiny, ale je pouze diferenční (zaznamenává jen ta slova v dnešní češtině již neexistující, případně slova mající v současné češtině jiný význam).

Vzhledem k tomu, že se jedná o výběrový slovník, soustředí se jeho slovní zásoba na díla, která byla ve své době určena širšímu publiku – básnické skladby a prozaické spisy různého zaměření (historické, cestopisné apod.). Do slovníku je též zařazena diferenční slovní zásoba biblických překladů, náboženských spisů a nábožensky reformních děl. Časově je omezen na památky od počátků českého písemnictví do konce 15. století. Celkem obsahuje 18 572 samostatných hesel [BĚLIČ, 1978].

Elektronický slovník staré češtiny (ESSČ) je zpracováván v oddělení vývoje jazyka ÚJČ AV ČR. Vychází ze zhruba 1,5 milionu záznamů na excerpčních lístcích, které jsou v ÚJČ AV ČR shromážděny. Začíná písmenem „r“ a postupně by měl zpřístupňovat slovní zásobu počínající písmeny „ř-m“. Na zpracování slovníku se začalo pracovat roku 2005. Předpokládá se, že do roku 2010 budou zpracovaná hesla od písmene „r“ po písmeno „ž“. Poté by se měla začít zpracovávat zbývající část abecedy. V současné době jsou zpracovány všechny jednotky začínající písmeny „r“ a „ř“ [VAJDLOVÁ, v tisku].

ESSČ je koncipován jako stručný, nedokladový slovník, který zpracovává staročeské lexikální jednotky s výjimkou vlastních jmen a názvů. Nezpracovává cizí lexikální jednotky užití jako slova citátová ani hesla, která jsou uvedena v MSS. Jeho účelem je poskytnout nejen lingvistům, ale i zájemcům z řad širší veřejnosti poučení o staročeských lexikálních jednotkách, které dosud nejsou zpřístupněny v žádné lexikální příručce diachronního typu [VAJDLOVÁ, v tisku].

Heslář lístkového materiálu ke Staročeskému slovníku (HesStČS) vznikl v oddělení pro dějiny českého jazyka ÚJČ AV ČR jako pracovní pomůcka k dokonalejšímu zpracování *Staročeského slovníku*. Je tedy sestaven z excerpčního materiálu pro *Staročeský slovník*. Elektronická podoba vznikla z jeho strojopisné verze z roku 1967 [Vokabulář, 2007].

3.2.2.2 Vyhledávání

Do rozhraní pro vyhledávání se uživatel dostane z hlavní stránky Vokabuláře po kliknutí na obrázek z Krumlovského sborníku, nebo po kliknutí na tlačítko *Vyhledávání* v hlavní liště navigace. Standardně je nastaveno jednoduché vyhledávání a zaškrtnuto hledání ve všech třech výše popsaných zdrojích.

Vyhledávací rozhraní nabízí kromě výběru prohledávaného zdroje také volbu mezi jednoduchým a pokročilým vyhledáváním a možnost zobrazení nápovědy pro vyhledávání (zobrazí se kliknutím na tlačítko *Jak hledat* v pravé horní části obrazovky) nebo nápovědu, jak citovat nalezené heslo (zobrazí se kliknutím na tlačítko *Jak citovat*, které se nachází vlevo od tlačítka *Jak hledat*). Samozřejmostí u obou způsobů vyhledávání je výběr zdrojů, jež se mají prohledávat.

Při volbě *jednoduché vyhledávání* lze dotaz zadat pouze do jednoho vstupního selekčního pole. Při jeho zadávání lze použít tzv. zástupných znaků (viz níže). Nechybí zde ani možnost zvolit retrogradní řazení výsledných dotazů (slouží k tomu zaškrtačkové políčko *řadit retrogradně*). Po kliknutí na tlačítko *hledej* se zadaný výraz vyhledá jak v generálním hesláři, tak v celé heslové stati.

Pokročilé vyhledávání má dvě vstupní selekční pole, což umožňuje pomocí operátorů „a“ či „nebo“ zadávat podmíněné dotazy. Toto vyhledávání také nabízí výběr oblasti (vše, heslo, ustálené spojení, význam, slovní druh, valence, odkaz, důvod vyřazení, autor hesla, typ) heslové stati, ve které bude zadaný výraz prohledáván.

Pokročilemu vyhledávání také nechybí možnost řadit výsledky hledání *retrogradně*, navíc je doplněno o volbu *ohýbat*. Volba *ohýbání* (flexe) umožňuje hledat kromě výchozího tvaru slova všechny jeho další tvary (takové, které odpovídají novočeské morfologii), uplatňuje se však pouze při fulltextovém vyhledávání. Jak autoři Vokabuláře upozorňují, má fulltextové vyhledávání několik nedostatků: neumožňuje hledat jednopísmenné výrazy; při zvolení volby *ohýbat* se ve výsledku mohou zobrazit i nerelevantní výrazy; morfologický analyzátor používaný u fulltextového vyhledávání neumí generovat staročeské podoby ohebných slov aj.

Doplňkem pro oba typy vyhledávání je virtuální klávesnice, která se aktivuje/deaktivuje kliknutím na ikonku klávesnice nacházející se v blízkosti tlačítka *hledej*. Díky ní lze pomocí ikon příslušného znaku zadat do vyhledávacího textového pole všechny znaky nacházející se ve zpřístupňovaných zdrojích, včetně znaků zástupných. Tím je vyřešen problém psaní v současné češtině se již nevyskytujícími speciálními znaky.

V obou typech vyhledávání lze také uplatnit **zástupné znaky**. Ty mají význam především při prohledávání generálního hesláře. Jejich použití je žádoucí v případě, kdy si uživatel není jist, jak se hledané slovo píše, nebo chce-li najít všechna slova od určitého kořene, končící na určitou koncovku atp. Mezi zástupné znaky, které lze použít a také

vzájemně kombinovat, patří hvězdička (*), otazník (?) a hranaté závorky (||). Tyto zástupné znaky mají tytéž funkce, jež jsou běžné ve většině vyhledávacích systémů.

Výsledky hledání (viz obr. 4) jsou prezentovány dvojím způsobem zobrazení, mezi nimiž lze přepínat pomocí záložek *generální heslář* a *fulltextové hledání*. Volbou záložky *generální heslář* se vypíše seznam všech nalezených hesel v abecedním, případně v retrográdním řazení (je-li při vyhledávání zvolena volba *retrográdní řazení*). Po kliknutí na heslové slovo se v pravé části stránky zobrazí *generální heslová stat'*. Ta zobrazuje heslové stati ze všech uživatelem vybraných zdrojů, v nichž se dané heslové slovo vyskytuje (zdroje, ve kterých se nachází hledané slovo, jsou také zaznamenány ve sloupci generálního hesláře vedle vypsaného hledaného výrazu).

The screenshot shows the search interface of the Vokabulář web application. At the top, there are search filters: 'jednoduché hledání' and 'pokročilé'. The search term 'rozploda' is entered in the search box. Below the search box, there are checkboxes for 'radit retrográdně' and 'ohlýbat'. The search results are displayed in a table with columns for the word, source, and date. The word 'rozploda' is highlighted in orange. To the right of the search results, there is a detailed view of the word 'rozploda', including its definition, source, and author information.

generální heslář (2545)	fulltextové hledání (227)
roba HesSt6S MSS ESSČ	
rozklada HesSt6S ESSČ	
rozvada HesSt6S ESSČ	
rozploda HesSt6S MSS ESSČ	
roda HesSt6S ESSČ	
rozvoda HesSt6S ESSČ	
Romatha HesSt6S ESSČ	
rozsocha HesSt6S ESSČ	
roucha HesSt6S ESSČ	
rozrucha HesSt6S ESSČ	
Romelia HesSt6S ESSČ	
rozynkář HesSt6S ESSČ	
Romania MSS	
România HesSt6S ESSČ	
rozpaka HesSt6S ESSČ	

rozploda
Zdroj: Heslář listkového materiálu ke Staročeskému slovníku
Poslední změna: 11. 11. 2006
Připomínky

rozploda f rozplazení, rozmnožení
Zdroj: Malý staročeský slovník
Poslední změna: 11. 11. 2006
Připomínky

rozploda zpracováno v MSS rozploda
Autor: MH
Zdroj: Elektronický slovník staré češtiny
Poslední změna: 11. 11. 2006
Připomínky

Obr. 4: Náhled zobrazení výsledků pokročilého vyhledávání ve Vokabuláři webovém.

Generální heslová stat' obsahuje heslové slovo, úplný název zdroje, datum poslední změny daného hesla v rámci Vokabuláře a tlačítko *připomínky*, které přesměrovává na stránku, z níž lze autorům zaslat připomínky k danému heslu. Je-li heslové slovo zpracováno v rámci ESSČ, je uveden i autor hesla. Jestliže bylo navíc zpracováno v MSS, je tato skutečnost oznámena textem „zpracováno v MSS“, za nímž následuje heslo v tom tvaru, ve kterém se v MSS nachází.

Heslová stat' se skládá z heslového záhlaví (podoby heslového slova a jeho tvaroslovné charakteristiky), z údaje o slovotvorné motivaci, z popisu významu, ze závěrečné poznámky a z údaje o autorovi heslové stati [VAJDLOVÁ, v tisku], avšak ne vždy jsou uvedeny všechny položky (závisí to na zdroji, ve kterém se heslo nachází).

Generální heslová stať i výpis hesel generálního hesláře obsahují ikonku tiskárny. Po kliknutí na ni se otevře nové okno s výpisem hesel či heslové stati (v závislosti na tom, zda se klikne na ikonku v oblasti seznamu hesel, nebo v oblasti heslové stati), které jsou připraveny ve formátu pro tisk. Generální heslář má navíc ikonku diskety, jež slouží k uložení výsledků hledání jako textového souboru ve formátu TXT a v kódování Unicode (soubor se uloží pod výchozím názvem *VW_Heslar.txt*). Kromě samotného heslového slova se ukládá i zkratka zdroje, ve kterém se dané heslo nachází.

Fulltextové hledání vypíše také seznam nalezených hesel. Každé heslo je označeno buď křížkem, jenž značí vyloučené heslo, tzn. heslo nezpracované v ESSČ, nebo šipkou. Šipka značí odkazovanou heslovou stať, která obsahuje pouze heslová slova a odkazy na jiná hesla. Po kliknutí na hledané slovo se stejně jako v generálním hesláři zobrazí v pravé části obrazovky heslová stať. Tisknout se dá pouze heslová stať, ikonky pro tisk a uložení seznamu hesel v této části chybí.

3.2.2.3 Shrnutí

Vokabulář webový je zcela nová internetová aplikace, jejímž cílem je zpřístupnit slovní zásobu staré češtiny nejen odborníkům, ale i laické veřejnosti. Do budoucna by měly být v současnosti nabízené tři zdroje rozšířeny nejen o dosud nezpracovaná hesla či další zdroje (např. Rosův slovník), ale třeba i o možnost listování slovníkem.

Jeho výhodou (stejně jako většiny podobných zdrojů) je soustředění velkého objemu dat z několika zdrojů na jednom místě, z nichž se uživateli ukáže jen ta část, kterou si vyžádá. Dalším plusem Vokabuláře je možnost pomocí jednoduchého formuláře zaslat tvůrcům uživatelské připomínky k heslům a chybám či nejasnostem v nich nalezeným, případně k technickým nedostatkům, a tím se stát jakýmsi jeho „spolutvůrcem“.

Uživatel není ochuzen ani o informace o Vokabuláři samotném, jeho zdrojích a možnostech a způsobu vyhledávání v něm, stejně tak jako o odkazy na blízké instituce.

3.3 Časopisy a sborníky

Přestože tištěných českých lingvistických časopisů vychází celá řada (viz kap. 1.2.4), jejich elektronická podoba, je-li nějaká, se až na výjimky omezuje na zveřejnění obsahu jednotlivých čísel, a ani ten nemusí být zpřístupněn ke všem ročníkům. České lingvistické volně dostupné elektronické časopisy byly nalezeny dva – *Linguistica Online Journal* a *Philologica.net*. (viz níže).

Elektronický sborník nebyl nalezen žádný, a pokud existuje jeho elektronická podoba, je uveřejněn pouze obsah, v lepším případě kontakt na autory jednotlivých článků. Ojedinele jsou k dispozici resumé článků nebo vybrané texty (viz např. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, řada jazykovědná*). Z těchto důvodů není sborníkům věnována další pozornost.

3.3.1 Elektronická podoba českých tištěných lingvistických časopisů

Mezi tištěné lingvistické časopisy, které mají na internetu zpřístupněn obsah (v některých případech rozšířený o resumé jednotlivých článků), lze zařadit všechny časopisy vydávané ÚJČ AV ČR¹² (viz kap.1.2.4). Z časopisů vydávaných ÚJČ AV ČR je *Slovo a slovesnost* jediným časopisem, který má od roku 2004 svoji elektronickou podobu přístupnou přes online archiv *C.E.E.O.L. – Central and Eastern European Online Library* (<http://www.ceeol.com>). Tento archiv zpřístupňuje úplné texty článků (ve formátu PDF) z více než 270 časopisů, které jsou zaměřeny na humanitní a sociální vědy. Přístup k úplným textům je však podmíněn placenou registrací. Bez registrace má uživatel možnost zjistit pouze obsah časopisu a bibliografický záznam článků včetně jejich anotace.

Časopisem, který kromě obsahu na internetu zpřístupňuje úplné texty vybraných článků (a to od roku 1999), je popularizačně zaměřený čtvrtletník vydávaný ÚJČTK FF UK *Čeština doma a ve světě* (<http://ucjtk.ff.cuni.cz/publikace/publikace.htm>). Tento časopis vychází od roku 1994 a jeho jednotlivá čísla (případně dvojčísla až čtyřčísla) jsou vždy tematicky zaměřena (např. *Slovakistické číslo, Jazyk dětí a mládeže*). Články zpřístupněné online jsou pouze ve formátu HTML a nejsou uloženy v databázi.

Češtinář – zpravodaj Katedry českého jazyka a literatury Univerzity Hradec Králové je časopis věnovaný jazykové a literární problematice, který vychází pětkrát ročně. V elektronické podobě (<http://pdf.uhk.cz/kcjl/cestinar.htm>) jsou zpřístupněny úplné texty vybraných čísel (od X. ročníku) ve formátu PDF. Tištěnou podobu vydává Katedra českého jazyka a literatury UHK v nakladatelství Gaudeamus.

3.3.2 Linguistica Online Journal

Časopis *Linguistica Online Journal* (<http://www.phil.muni.cz/linguistica/>) vydává Ústav jazykovědy a baltistiky Masarykovy univerzity v Brně od roku 2005. Vznikl jednak

¹² V době zpracovávání této práce však nebyly všechny odkazy na archivy jednotlivých čísel plně funkční, proto nebylo možné zcela potvrdit existenci obsahu alespoň některých čísel všech časopisů vydávaných ÚJČ AV ČR v elektronické podobě.

z touhy po sesbírání lingvisticky orientovaných dokumentů a jejich volné publikaci na internetu, jednak z přání podporovat práci členů ústavu. Nicméně publikované dokumenty se neomezují pouze na jejich práce. Časopis je otevřen každému, kdo se věnuje lingvistice a publikuje články orientované na lingvistické problémy. Hlavním cílem časopisu je v elektronické formě volně zpřístupnit jak nové, tak dříve publikované dokumenty zabývající se lingvistikou a tím podporovat a obohacovat lingvistický výzkum.

Úvodní číslo vyšlo 10. prosince 2005, číslo 1 a 2 pak (jako dvojčíslo) následovalo 30. ledna 2006. Podle tvůrců mělo každé z dalších čísel (s výjimkou čísel mimořádných) následovat v tříměsíčním intervalu. Tento záměr se nezdařil a čísla 3 a 4 vyšla (opět jako dvojčíslo) až o rok později, 1. ledna 2007. V únoru téhož roku vyšel samostatný článek, který byl v březnu 2007 následován prozatím posledním, pátým číslem. Každé číslo by mělo obsahovat tematicky příbuzné dokumenty, případně dokumenty jednoho autora. Jednotlivá čísla jsou jako celek ke stažení ve formátu PDF, je však možno stáhnout i samostatný článek (také ve formátu PDF).

Díky tomu, že každý článek existuje nezávisle na čísle, ve kterém je publikován, nabízí webové stránky časopisu i jejich procházení podle témat. Protože webové stránky nejsou tvořeny na základě databáze, slouží k tematickému procházení jednotlivých čísel podnabídka jedné z hlavních sekcí navigačního menu, nabídky *all papers by subject*. Podnabídka je dělena podle lingvistických kategorií, o kterých se v dosavadních číslech časopisu pojednávalo (např. dialektologie, etymologie, morfologie, fonetika, sémantika aj.). V podstatě se jedná o jakýsi tematický rejstřík. Kliknutím na příslušnou položku se zobrazí články zabývající se vybranou problematikou.

Kliknutím na položku *by authors* v navigačním menu se zobrazí stránka s abecedně seřazeným rejstříkem autorů, kteří v časopise publikovali. Pod jmény autorů se nachází seznam jejich článků. Odkaz *about* obsahuje základní informace o časopise, důvodech jeho vzniku, možnostech publikování i způsobu prohlížení časopisu. Položka *issues* obsahuje seznam všech čísel včetně článků v nich publikovaných s možností jejich stažení. Odkaz *errata* obsahuje jeden článek. Autory není nijak blíže vysvětleno, co má tato nabídka obsahovat. Pod položkou *contribute* se skrývají informace o možnostech a pravidlech publikování v časopise, *participans* pak obsahuje bližší informace o autorech včetně odkazů na články, které již v časopise publikovali. Poslední položka menu *links* obsahuje seřazené odkazy na další lingvistické články, sbírky, databáze a bibliografie.

Průvodní text na webové stránce časopisu je psán v angličtině, avšak jazykem většiny publikovaných článků je čeština (články v angličtině či němčině však nejsou výjimkou). Předmluva k jednotlivým číslům je psána v angličtině.

Jestliže se podaří časopis *Linguistica Online Journal* udržet při životě, mohl by do budoucna být zajímavým a přínosným doplňkem tištěných lingvistických časopisů.

3.3.3 Philologica.net

Internetový publikační portál *Philologica.net – An Online Journal of Modern Philology* (<http://philologica.net/>) vydává od roku 2003 opavská Společnost Viléma Mathesia ve spolupráci s Ústavem cizích jazyků Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě. Podobně jako *Linguistica Online Journal* je otevřen všem, kteří pracují s jazykem, zkoumají ho. Měl by jim umožnit rychlou publikační činnost. Časopis se soustředí na filologická témata i jejich interdisciplinární propojení.

Hlavními tématy, kterými se časopis zabývá, jsou kulturní studia, výuka jazyků, lingvistika, literatura a překladatelství. Po kliknutí na jednu z těchto hlavních kategorií (jsou umístěny v levém navigačním menu) se zobrazí seznam do ní zařazených článků. Každý článek je již v tomto náhledu opatřen překladem názvu do angličtiny, anglicky psanou anotací, datem publikování, názvem kategorie, do které je zařazen, a odkazem *ISO reference*. Tento odkaz (dostupný též z navigačního menu) přesměruje na bibliografický záznam článku, což ulehčí tvorbu bibliografické citace. Na celý článek je uživatel přesměrován po kliknutí na jeho název.

Články lze procházet podle autorů (*Autor Index*), klíčových slov (*Keyword Index*), případně přímo vyhledávat (*Article Search*). Nabídka *Autor Index* obsahuje rolovací seznam se jmény autorů, kteří na *Philologica.net* publikovali. Autora je nutno vybrat a po kliknutí na tlačítko *Show Articles* se vypíše seznam jeho článků. *Keyword Index* zobrazuje klíčová slova podle tematických kategorií. Po kliknutí na klíčové slovo se opět ukáže seznam článků, které se věnují vybranému tématu. *Article Search* umožňuje vyhledávání podle ID čísla článku (14místná jedinečná číselná část URL článku), nebo integrovaným vyhledáváním pomocí *Google*.

Na stránkách je také zveřejněn podrobný návod (v češtině a angličtině), jak na *Philologica.net* publikovat. Součástí stránek je i odkaz na často kladené dotazy (*FAQ*), které obsahují pouze jedinou odpověď, a to na otázku, co je to „article ID number“.

3.4 Tematicky a přehledově zaměřené zdroje, drobné příspěvky

Do kategorie **tematicky a přehledově zaměřené zdroje** jsou zařazeny zdroje, které se zaměřují na jednu oblast lingvistiky (*Česká kognitivní lingvistika*, *Stylistický web*), na nějaký jazykový jev či zajímavosti z oblasti českého jazyka (*Slovo dne*, *Sbírka kalambúrů* aj.), pojednávající o české lingvistice a českém jazyce v širších souvislostech (*All about Czech Language and Culture*, *The Czech Language*), nebo obsahující informace o několika lingvistických disciplínách (*Český jazyk – internetový portál přátel i nepřátel českého jazyka*). Do této kategorie jsou začleněny i projekty jazykových institucí, kateder a ústavů (např. *Jazyková poradna*, *Pražský závislostní korpus*), avšak vzhledem k tomu, že byly tyto projekty již zmíněny v rámci kapitol 3.1.1 a 3.1.2, nejsou v této části blíže rozebírány. Všechny zdroje této kategorie (s výjimkou *Slova dne* a *Sbírek kalambúrů*) lze považovat za důvěryhodné, neboť u nich lze ověřit autorství i důvod vzniku.

Slovo dne (<http://www.slovodne.cz/>) přináší popularizační výklad slov či slovních spojení, avšak podobně jako *Sbírek kalambúrů*¹³ (<http://ja.kub.cz/index.php?id=37>) není *Slovu dne* v této práci věnován prostor, přestože přes svoji popularizační povahu mohou být tyto zdroje svým osobitým způsobem a přístupem k tématu přínosné a zajímavé.

Do skupiny **drobné příspěvky** jsou zařazeny zdroje, v nichž je téma český jazyk či česká lingvistika sice pouze okrajovým příspěvkem, ale přesto jsou zveřejněné příspěvky týkající se češtiny kvalitní, obohacující a zajímavé. Protože ovšem čeština není jejich primárním tématem, nejsou podrobněji popisovány.

3.4.1 Česká kognitivní lingvistika

Portál Česká kognitivní lingvistika (<http://cogling.info>) se snaží pro české publikum na jednom místě soustředit informace o kognitivní lingvistice. Navíc by chtěl být i místem setkávání českých lingvistů. Vznikl na základě překladu knihy George Lakoffa *Ženy, oheň a nebezpečné věci*. Autorem a správcem portálu je její překladatel Dominik Lukeš.

Na doslovu uvedené knihy stojí i sekce *o kognitivní lingvistice*, jež mapuje její současný stav, přibližuje vznik zmiňované knihy a jejího autora. Obsahuje též literaturu zabývající se touto lingvistickou disciplínou. Rozdělena je na publikace o kognitivní lingvistice a na díla, jež jsou citovaná v části pojednávající o současném stavu kognitivní lingvistiky. Tituly zde uvedené však nejsou totožné se spisy v sekci *bibliografie*.

¹³ Kalambúr je slovní hříčka založená na zvukové shodě slov s různým významem [Slovník spisovné češtiny, 2006, s. 126].

Část *studijní materiály* vznikla pro potřeby semináře *Co kategorie vypovídají o myšlení*, jenž byl na jaře roku 2002 (tedy v době, kdy překlad vznikal) vyučován na FF UK v Praze. Obsahuje vedle sylabu semináře, slovníku pojmů vycházejícího z Lakoffových tezí a význačných termínů a stati *Proč a jak číst Lakoffa*, která vychází z doslovu knihy, také otázky a materiály k jednotlivým kapitolám knihy. Vše je zveřejněno v původní podobě používané na semináři. Oddíl *ukázky z knihy* uživatelům portálu zpřístupňuje obsah knihy, předmluvu, věcný rejstřík, překladatelovu poznámku k překladu a úvod k případovým studiím. Ukázky z kapitol knihy však zahrnuty nejsou.

Jak již bylo zmíněno, sekce *bibliografie* není totožná s literaturou uvedenou v obecném pojednání o kognitivní lingvistice. Tato část obsahuje celkem 134 záznamů, jež jsou řazeny sestupně podle roku vydání, avšak lze je setřídít i podle názvu, typu (knihy, kapitola knihy, článek, zvukový záznam, různé) nebo autora. Třídění podle roku nejprve uvede články původně publikované na portálu, poté díla, jež jsou připravena k tisku, a po nich následuje vzestupně řazený seznam děl podle roku vydání. Položka *nadpis* třídí abecedně podle názvu knihy, článku, položka *autor* řadí také abecedně podle příjmení autora. Všechny záznamy je možné uložit ve třech formátech – tagged, XML a BibTex.

Součástí *bibliografie* je i filtr, který nabízí možnost filtrovat záznamy podle autora, typu, roku vydání a klíčových slov. Kromě klíčových slov, která je třeba zapsat ručně, lze příslušné údaje vybrat z rolovací nabídky. Zmíněné možnosti vyhledávání nelze nijak kombinovat. Nicméně tento filtr, který by mohl být velmi užitečným nástrojem, nefunguje. Kupodivu se zdánlivě nefunkční filtr uplatňuje v případě poklepu na jméno autora v bibliografickém seznamu, kdy se zobrazí seznam titulů vybraného autora (i když také ne ve všech případech). Kliknutím na název vybrané stati se zobrazí podrobnější informace o vybraném textu – autor, případně autoři, zdroj (nakladatelství, místo vydání, rok vydání, počet či rozsah stran), klíčová slova, anotace/abstrakt a ISBN. Tyto údaje ale nejsou doplněny u všech záznamů, u některých dokonce zcela chybí. Obsah položky *autors* a *keywords* je hyperlinkován, což umožňuje zobrazit seznam titulů daného autora, nebo seznam titulů vázících se k vybranému klíčovému slovu.

Položka *kognitivní knihovnička* obsahuje seznam knih z oblasti kognitivní lingvistiky, které je možno zakoupit v internetovém knihkupectví *Amazon* (<http://www.amazon.com>). Po kliknutí na název knihy se zobrazí podrobnosti o knize (autor, cena, anotace – je-li dostupná, možnost výběru pobočky knihkupectví *Amazon*, ve které se dá kniha koupit, a náhled obálky knihy).

Odkaz *akce* informuje o různých konferencích, jejichž hlavní náplní je kognitivní lingvistika. *Diskusní fóra* jsou na témata *Nad knihou Oheň, ženy a nebezpečné věci* a *O české kognitivní lingvistice*, leč neobsahují žádný diskusní příspěvek. Po kliknutí na položku *email* se zobrazí kontaktní formulář umožňující poslat zprávu autorovi portálu.

Stránka je tvořena třísloupcovým layoutem s hlavičkou a horizontálním navigačním menu. V levém sloupci se zobrazuje titul z kognitivní knihovničky, pokud je vybrána některá z nabídek navigačního menu, zobrazí se nad tímto titulem obsah zvoleného menu. Pod titulem z kognitivní knihovničky je pole pro vyhledávání (vyhledávání také nefunguje) a seznam kognitivních akcí. Pravý sloupec je neměnný. Obsahuje informace o důvodech vzniku stránky a náhledu obálky Lakoffovy knihy. Pod obrázkem obálky knihy jsou pole umožňující přihlášení na stránky. V prostředním sloupci se pak zobrazuje veškerý obsah webu. Jeho součástí je i drobečková navigace, díky níž uživatel stále ví, kde se v rámci stránky nachází. Komunikačním jazykem stránky je čeština a angličtina. Celkově jsou tyto stránky hodnotným informačním zdrojem přibližujícím kognitivní lingvistiku.

3.4.2 Stylistický web

Stylistický web (<http://www.phil.muni.cz/stylistika/>) je výsledkem projektu *Kontrastivní studium věcných textů* řešeného v letech 2002–2004 na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Vychází ze skutečnosti, že stylistika je součástí výuky všech filologických oborů na fakultě, a proto dochází ke konfrontaci různého pojetí této jazykovědné disciplíny (v závislosti na jazyce, kultuře i národních tradicích v chápání stylistiky). Projekt se zaměřuje na věcné texty, čímž reflektuje současný stav komunikace.

Stránky obsahují horizontální a mnohem obsáhlejší vertikální menu. Horizontální menu má tři položky – *stylistický web* (měl by odkázat na úvodní stránku projektu, ale nefunguje), *stylistické studie* (zobrazí seznam studií o věcných textech řazených abecedně dle autorů) a *bibliografie stylistiky* (zahrnuje výběrovou bibliografii oboru rozdělenou do oblastí podle původního jazyka studie, v rámci nichž jsou záznamy řazeny abecedně podle autorů, případně názvu).

Vertikální menu částečně koresponduje s horizontálním. Je rozděleno na několik hlavních oblastí, které obsahují další hyperlinkované podnabídky. Hlavní oblasti jsou následující: stylistika, obecné otázky stylizace, studie o jazyku a stylu textů, další práce související s tématem, bibliografie prací, výběrová bibliografie oboru.

Nabídka *stylistika* obsahuje studie týkající se pojetí stylistiky v různých zemích (kromě české stylistiky je zde zařazena stylistika anglická, francouzská, litevská, německá a slovenská). Kliknutí na odkaz *společné pojetí oboru* vypíše seznam všech textů k jednotlivým stylistikám, odkaz *anglická stylistika, francouzská stylistika* atp. zobrazí pouze články týkající se zvoleného jazyka. Vypsání údaje o článcích (úplný bibliografický záznam je uveden v sekci *bibliografie stylistiky*) jsou v případě studií, které nebyly dříve zveřejněny ve sbornících, opatřeny abstraktem. Samozřejmostí je možnost zobrazit úplný text studie ve formátu HTML či jej stáhnout ve formátu PDF nebo DOC. Jazyk článků není omezen pouze na češtinu, ale uplatňuje se i němčina či angličtina (výše napsané platí i pro články z dalších sekcí).

Pod položkou *obecné otázky stylizace* jsou shrnuty články zabývající se metodologickými otázkami, věcným textem jako stylistickým problémem a jazykovými prostředky ze stylistického hlediska. Část *studie o jazyku a stylu textů* přináší články věnující se studiu různých typů textů a přehled studií o věcných textech. V nabídce *další práce související s tématem* jsou vypsány obhájené disertační a vybrané diplomové práce dotýkající se stylistiky. *Bibliografie prací* obsahuje práce, které vznikly v rámci řešeného grantového projektu. *Výběrová bibliografie* je totožná s odkazem *bibliografie stylistiky*.

Minusem jinak jednoduchých a přehledných stránek je absence vyhledávání a vůbec jakékoliv možnosti interakce uživatele. Vzhledem k zřejmému ukončení řešení projektu k roku 2004 jsou stránky s velkou pravděpodobností také neaktualizované, přesto jejich obsah zůstává pro zájemce o stylistiku přínosný.

3.4.3 All about Czech Language and Culture

Portál *All about Czech Language and Culture* (<http://www.bohemica.com>) vytvořil Dominik Lukeš s cílem shromáždit na jedno místo tolik informací o českém jazyce a kultuře, kolik se podaří. Hlavním jazykem portálu je angličtina, což dovoluje anglicky hovořícím cizincům dozvědět a naučit se o českém jazyce něco více. Z pohledu této práce jsou z nabídky hlavního navigačního menu zajímavé položky *Language* a *Linguistics*.

Odkaz *Language* zpřístupňuje rozcestník na témata související s jazykem, která jsou na stránce zahrnuta. Sekce *Conversation* obsahuje základní konverzační fráze zobrazené jak textovou, tak obrázkovou formou (viz obr. 5), některé fráze jsou dokonce doplněny o zvukovou nahrávku. Součástí probírané fráze je i procvičovací cvičení. Doplňovat odpovědi do cvičení lze většinou přímo do webové stránky, nechybí ani volba zobrazení

správných odpovědí. Horizontální menu přítomné u každého cvičení odkazuje na slovník slov ve cvičení použitých a na stručný přehled gramatických jevů daného cvičení.

Část *Grammar Exercises* je podobné interaktivní povahy, tzn. je založená na procvičování gramatických jevů formou doplňování správných výrazů přímo do webové stránky. Oddíl *Grammar Book* je ve své podstatě doplňkem ke gramatickým cvičením, ve kterém jsou přehledně vysvětleny základní gramatické jevy českého jazyka.

The screenshot shows a grammar exercise interface. At the top, there are two panels of illustrations. The left panel shows a man saying "Ahoj, Anno a Jime!" to a woman and a man. The right panel shows a man saying "Dobry den, pane Sovaku." to another man. Below the illustrations are four rows of matching exercises. Each row has a character's name and a Czech greeting, followed by a dropdown menu with options and buttons for "Show all answers" and "Clear all answers".

	To je Anna. To je paní Brownová.	Ahoj Anno Dobry den paní Brownová.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	To je Jim. To je pan Brown.	Ahoj Jime Dobry den pane Browne.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	To je Jana. To je paní Nováková.	Ahoj Jano Dobry den paní Nováková.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	To je Martin. To je pan Novák.	Ahoj Martine Dobry den pane Nováku.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Obr. 5: Výuková lekce gramatiky se zobrazenými odpověďmi na portálu *All about Czech Language*.

Sekce *Reading* obsahuje české věty a texty obohacené o otázky z nich vycházející, jež zjišťují čtenářovo porozumění textu. Oddíl *Games* se snaží procvičit slovíčka zábavnou formou. Součástí stránky je i překladový anglicko-český slovník (položka *Dictionary*), který pojímá všechna česká slova vyskytující se v předkládaných cvičeních. Nabídka *Essays* pokrývá několik článků přibližujících různé zvláštnosti češtiny.

Odkaz *Linguistics* je rozcestníkem na stránky věnující se jedné jazykovědné oblasti (např. metafory, paralelní corpus, fonetika) s bližším popisem jejich obsahu.

Portál *All about Czech Langue and Culture* se kromě českého jazyka snaží přiblížit i českou kulturu. Přestože některé jeho části jsou nefunkční nebo nedokončené, přibližují češtinu v zábavné, interaktivní a poněkud netradiční formě.

3.4.4 The Czech Language

The Czech Language (<http://www.czech-language.cz>) je portál, jež vytvořil Pavel Květoň ve spolupráci s Ústavem formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Ústavem Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze především pro cizince, kteří chtějí stručné, ale přesto seriózní informace o českém jazyce. Vzhledem k cílové skupině uživatelů – cizincům – je jeho komunikačním jazykem angličtina.

Úvodní stránka slouží jako rozcestník k dílčím částem, které se dále dělí na tematické úseky. Dohromady tak podávají ucelený a přitom jednoduchý a srozumitelný výklad české gramatiky, ve kterém nechybí množství příkladů ani odkazy na odbornou literaturu. Součástí stránek je i slovník obsahující 500 nejfrekventovanějších autosémantických slov.

Odkaz *Overview of Czech* obsahuje části pojednávající o původu češtiny, územích, kde se čeština používá, a odkazy na instituce (včetně zahraničních), které se českým jazykem zabývají. Část *Alphabet & Pronunciation* seznamuje čtenáře s českou abecedou (včetně statistiky frekvence používání jednotlivých písmen), pravopisnými zvláštnostmi, neopomíjí ani počítačové kódování češtiny a výslovnostní zvláštnosti. Pod odkazem *Words and their forms* nalezne návštěvník stránky pojednání o hlavních znacích češtiny (skloňování, časování, změna hlásek apod.), morfologických kategoriích a afixech. Součástí této části je již zmíněný slovník 500 nejčastějších českých slov a zajímavosti typu nejdelší česká slova.

Odkaz *Sentences and their structure* zahrnuje stručný popis české syntaxe, několik základních frází a vět (např. pozdravy), termíny a nápisy a opět několik zajímavých (specifických) českých vět. Pod položkou *Spoken Czech* je pojednání o charakteru a užívání mluvené češtiny. Pod odkazem *Fiction, poems, songs* se skrývají ukázky známých českých děl, odkaz *Translations* přibližuje vybraná beletristická díla v obousměrném překladu. Oddíl *Jokes and games* zahrnuje různé jazykové hry. Část *Czech National Corpus* stručně seznamuje s Českým národním korpusem. V nabídce *Help on Czech* se odkazuje na webové stránky ÚJČ AV ČR.

Nedostatkem tohoto portálu je absence jakéhokoliv vyhledávání a nepříliš přehledná navigace. Přesto stručnou a místy i hravou formou přibližuje záludnosti českého jazyka.

3.4.5 Český jazyk

Český jazyk – internetový portál přátel i nepřátel českého jazyka (<http://cestina.upol.cz>) je portál provozovaný Pedagogickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, spravovaný Kamilem Kopeckým. Vznikl v letech 2002–2003 díky grantové podpoře Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Jeho hlavním cílem je poskytnout nejen studentům učitelských a filologických oborů široký a pestrý zdroj informací o jazyce [Český jazyk, 2006].

Z přehledného horizontálního menu lze snadno vyčíst, na které oblasti lingvistiky se portál zaměřuje. Sekce *aktuality* přináší odkazy na zajímavé stránky (a články) o češtině, výuce češtiny apod. Odkazy na dílčí jazykovědné disciplíny, jimiž jsou *obecná jazykověda, fonetika a fonologie, pravopis, syntax, stylistika a morfologie*, v krátkých článkách představují nejen jednotlivé disciplíny, ale seznamují čtenáře i s dílčími oblastmi, kterými se daná disciplína zabývá (např. u syntaxe je kromě vysvětlení základních pojmů pojednáno také o základech valenční skladby či větách podle postoje mluvčího).

Sekce *praxe* zahrnuje texty na procvičování větných členů, pravopisu. Její součástí je řešení jednotlivých úloh. Vedle informací o lingvistických disciplínách a procvičování vybraných gramatických jevů je prostor věnován i informacím o *mediální výchově*. Tato část obsahuje články o mediální gramotnosti, mediální komunikaci atp. Odkaz *odborná literatura* je výběrovým seznamem oborové literatury.

Obsahu oddílu *diskusní fórum* je věnována část kapitoly 3.5. Položka *důležité odkazy* pojímá odkazy nejen na zdroje věnované lingvistice. Pod nabídkou *terminologický slovník* se skrývá slovník, jehož účelem je stručně vyložit vybrané základní jazykovědné pojmy. Sekce *zeptali jsme se* obsahuje odpovědi několika dotázaných lingvistů na šest otázek týkajících se českého jazyka a jeho výuky. V části *jazykové střípky* se oproti očekávání nenalézají různé jazykové zajímavosti typu nejdelší česká věta bez samohlásek, ale dva články o jazyce.

Pravý sloupec stránky obsahuje informace o připravovaných lingvistických konferencích, seznam nejnovějších příspěvků a další odkazy na zajímavosti o češtině.

Součástí stránek je i jednoduché vyhledávání, v němž lze uplatnit několik zástupných znaků (hvězdička, uvozovky aj.), které mají funkci obvyklou ve většině vyhledávacích systémů. Výsledky hledání jsou řazeny abecedně podle sekcí, v nichž se nacházejí, hledané

slovo je zvýrazněno. Na úplný text nalezeného záznamu se lze dostat kliknutím na hyperlink *zobrazit celý text*.

Portál *Český jazyk* je přehledně uspořádaným a aktualizovaným informačním zdrojem české lingvistiky, který dobře poslouží nejen studentům, ale i laické veřejnosti.

3.5 Diskusní fóra, sdružení a spolky, konference

Aktivní **diskusní fóra** pro český jazyk byla nalezena tři (tento počet však nemusí být definitivní), a to fórum patřící pod portál *Český jazyk*, fórum *Jazykovědného sdružení ČR* a fórum *Pro lingvisty na Okounovi*. Vzhledem k tomu, že podrobný rozbor jednotlivých diskusí by vyžadoval jejich důkladné prozkoumání a jejich popis a porovnání by zřejmě vydal na samostatnou práci, navíc spíše lingvistického zaměření, je zde proto popis jednotlivých diskusních fór omezen pouze na jejich stručnou charakteristiku, případně výčet hlavních diskutovaných témat.

Fórum patřící portálu *Český jazyk* (<http://cestinadiskuse.upol.cz/>) je moderované, přispívat do něj mohou jen registrovaní uživatelé. Věnováno je jak jazykovým jevům a problémům, tak zajímavostem a slovním hříčkám, možnostem studia či výukovým programům češtiny, školnímu vzdělávání atp. V době zpracovávání této práce mělo fórum 59 registrovaných uživatelů, kteří do něj zaslali celkem 623 příspěvků.

Fórum Jazykovědného sdružení ČR (http://tech.groups.yahoo.com/group/forum_js/) je elektronický servis české lingvistiky, jehož funkcí je shromažďovat a distribuovat aktuální informace týkající se jazykovědné práce českých lingvistů i zahraničních jazykovědců spjatých s Českem. Jedná se o moderovaný mailing list [Fórum_JS, 2007]. Archiv rozesílaných emailových zpráv, které mohou být na libovolné téma spjaté s lingvistikou (např. konání konference, vydání sborníku, nabídka zaměstnání), je dostupný na internetu i do konference neregistrovaným uživatelům. První zpráva v archivu, který v současné době obsahuje více než 200 příspěvků, je z července 2004.

Fórum *Pro lingvisty na Okounovi* (<http://www.okoun.cz/topic.jsp?topicId=23>) je pro přidávání příspěvků také otevřeno pouze registrovaným uživatelům. České lingvistiky se mimo jiné týkají diskusní kluby český jazyk, čeština, etymologie, gramatické šoky, nářečí česká, nearchaizující archaismy, Pražský lingvistický kroužek. U každého klubu je stručně vysvětlen obsah, o němž se ve zvoleném klubu diskutuje, a uveden počet v něm zveřejněných příspěvků a datum a čas přidání posledního příspěvku.

Zdroje uvedené v Příloze 1 v rámci kategorie **sdužení a spolky** informují o činnosti a členech jazykovědných sdružení a klubů. Snad s výjimkou *Stránek doktorandů ÚČJTK*, které obsahují i několik článků a aktuálních lingvistických informací, nejsou tyto stránky z hlediska lingvistiky nijak zvlášť přínosné, a ani klasická struktura stránek bez možnosti vyhledávání a interaktivního zapojení uživatele nestojí za jejich bližší popis.

Všechny zaznamenané stránky **konferencí** jsou v anglickém jazyce a obsahují informace o datu a místě konání, případně programu lingvistických konferencí. Vzhledem k tomu, že jejich cílem je především informovat o konferenci samotné (jak podat přihlášku, program konference, možnosti registrace, ubytování apod.) a neobsahují žádné lingvistické články a texty, není třeba je dále rozebírat.

3.6 Výuka

Obecnými vlastnostmi zdrojů zařazených v kategorii **výuka** je jejich pokus nějakým způsobem zpřístupnit materiály nejen k výuce českého jazyka (ať na vysoké, střední či základní škole), nabídnout možnost otestovat znalosti české gramatiky a pravopisu nejen žákům a studentům, ale i široké veřejnosti, a v neposlední řadě podat pokud možno přehledný a stručný výklad české mluvnice. Z toho důvodu je tato kategorie rozčleněna na části **výklad gramatiky**, **online testy** a **studijní materiály**. Vzhledem k tomu, že žádný ze zdrojů této skupiny výrazně nevyniká nad ostatní po stránce obsahové ani po stránce technického zpracování, jsou jednotlivé části pojednány spíše obecněji jako celek se zdůrazněním specifických znaků zdrojů do nich zařazených (mají-li nějaké).

Zdroje ve skupině **výklad gramatik** jsou co do zveřejněných informací velmi různorodé. Pro portál *e-Rychnovsko* (http://www.e-rychnovsko.cz/kultura/kurz_CJ.asp) je zveřejnění materiálu ke kurzu češtiny pouze okrajovou záležitostí. *Český jazyk* (<http://cestinace.unas.cz/>) podává velmi zjednodušený výklad gramatiky a je spíše varovným příkladem, jak takto zaměřený web nekoncepovat. Dílem absolventky Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci Kamily Balharové je *Kamizdat* (<http://kamizdat.wz.cz/>). Podává podrobný výklad slohu a slohových cvičení pro šestou až devátou třídu základní školy včetně vypracovaných příkladů k popisovaným tématům.

Zdroje v oddílu **online testy** mají několik společných vlastností – nabízejí možnost otestování znalostí z gramatiky (vyjmenovaná slova, pravopis, pádové koncovky aj.) formou jednoduchých testů s okamžitým zhodnocením výsledků, leč ne vždy se ukáže, které z odpovědí jsou špatně vyplněny. Odpovědi se buď doplňují pomocí rolovacího

seznamu (*KamiNet*), kliknutím na ikonku doplňovaného písmenka (*Škola hrou*) nebo přímým psaním přes klávesnici (*Jazykové testy a doplňovačky*).

Asi nejzajímavější v této skupině je *KamiNet* (<http://kaminet.wz.cz>), který vytvořila výše zmíněná Kamila Balharová na podporu výuky dětí s poruchami učení. V článku *Výuka a specifické poruchy učení* o webu píše: „Český jazyk je rozdělen na literaturu podle ročníků a na mluvnici podle témat. Mluvnické testy jsou rozdělené na procvičovací a testovací. Procvičovací testy jsou určeny na procvičování doma, o přestávce nebo i v hodině, neboť žákovi řeknou, které otázky odpověděl špatně. Testovací pak mohou používat učitelé při zkoušení, tyto testy nepovolují vracet se do testu po vyhodnocení a dodatečně ho opravovat“ [BALHAROVÁ, 2006].

WWW stránky zařazené do sekce **studijní materiály** se snaží zpřístupnit (nejen) studentům seminární práce, přednášky, poznámky z odborné literatury či jiné zajímavé materiály vhodné ke studiu českého jazyka či lingvistiky, především v případě webů zaměřených primárně na vysokoškolské studenty (*Web Based Training, Lingvistika & Bohemistika*). Tyto weby lze považovat za poměrně důvěryhodné, neboť lze zjistit motivaci vzniku i vztah autora k dané problematice. Oproti tomu portály a weby obsahující maturitní otázky (za všechny je zde uveden portál *Maturita.cz*), které se soustředí na středoškolské studenty, za důvěryhodné považovat nelze, protože přidat vlastní text může kdokoliv (anonymně) a uveřejněné texty málokdy (pokud vůbec) obsahují informaci o zdroji, ze kterého autor předkládaná fakta čerpal. Proto je třeba brát tyto informace s rezervou. Jejich správnost by totiž ověřil jedině důkladný rozbor.

4 Závěr

Dostupnost, rychlost a neustálý nárůst množství elektronických informačních zdrojů s sebou nese riziko přehlcení informacemi, které však nemusí být vždy z důvěryhodného zdroje, a tudíž může být jejich informační přínosnost mizivá. Záměrem této bakalářské práce bylo zmapovat elektronické zdroje, které se týkají některé z oblastí české lingvistiky a jsou zároveň dostupné na WWW, navrhnout jejich typologii, vybrané zdroje analyzovat a posoudit hodnotu jejich obsahu.

Části zpracovávající konkrétní elektronické zdroje předcházela kapitola pojednávající o předmětu zkoumání lingvistiky a vývoji české lingvistiky od jejích prvopočátků do současnosti (současná česká lingvistika je do jisté míry přiblížena i skrze analyzované zdroje, především institucionální weby). Snahou bylo přiblížit důležitá tištěná díla (zejména slovníky a gramatiky) v jejich chronologickém vývoji a lingvistické disciplíny pěstované českými jazykovědci. Nastíněn byl též význam české lingvistiky z hlediska světového vývoje, a to zejména v části popisující činnost Pražského lingvistického kroužku. Zmíněny byly též české i světové instituce, v nichž se lingvistika pěstuje. V neposlední řadě byl věnován prostor přehledu českých jazykovědných časopisů a vydavatelům a nakladatelům, kteří se zaslouhují o vydávání děl českých jazykovědců, a tím o rozšiřování povědomí o jejich činnosti a oblastech studia. Cílem však nebylo podat vyčerpávající přehled vydavatelů a institucí obor pěstujících ani vývoje jazykovědné bohemistiky, ale pouze nastínit směr, kterým se ubírala a dále ubírá.

Elektronické zdroje byly vyhledány na základě předem stanovených kritérií. Pozornost byla soustředěna na zdroje volně přístupné na internetu, jejichž tématem je jakákoliv oblast lingvistiky. Vybírány však byly výhradně zdroje české (viz kap. 2.3), a to hlavně z důvodu rozsahu práce. Nalezené zdroje byly následně roztříděny do tematických kategorií podle jejich primárního zaměření a určení. V případě potřeby byly navíc kategorie rozděleny do dílčích skupin. Při samotné analýze zdrojů bylo nejprve nahlíženo na kategorii jako na celek, následně bylo přistoupeno k popsání vybraných zdrojů, které ze skupiny vybočují.

V rámci prováděné analýzy bylo zjištěno několik skutečností. V oblasti české lingvistiky existuje v prostředí WWW velké množství zdrojů, které jsou buď cele zaměřeny na lingvistiku (její dílčí disciplínu, český jazyk atp.) nebo jí věnují jen část svého prostoru (zejména online encyklopedie a weby zařazené v kategorii drobné příspěvky). Je však stále nutno rozlišovat, zda se jedná o důvěryhodné zdroje. Potvrdilo se totiž, že

autorizované zdroje, tedy ty zdroje, u nichž lze dohledat informace o autorovi, jeho vztahu k tématu, důvod publikování aj., obsahují zpravidla ověřené a často i aktualizované informace. Přesto však mohou být i některé méně důvěryhodné zdroje z jistého pohledu přínosné a zajímavé, nicméně je třeba neustále odfiltrovávat neověřitelné informace.

Nalezené elektronické zdroje jsou rozmanitého charakteru a typu (slovníky, časopisy, diskusní fóra, tematické weby aj.), avšak až na výjimky (*Malý staročeský slovník* atp.) nezpřístupňují úplné texty tištěných lingvistických dokumentů. Nabízejí-li některé zdroje texty původně tištěných dokumentů v elektronické podobě, jedná se pouze o dílčí části, vybrané texty, anotace, v případě časopisů o obsah čísla.

Část zdrojů využívá možnosti interaktivního zapojení uživatele. Ten tak může zadáváním svých požadavků ovlivňovat jejich chování a výstup, vyhledávat pomocí zadaných kritérií, navolit si zobrazení výsledků apod., tudíž získá pouze ty informace, které požaduje. Některé zdroje nabízejí uživateli možnost prohledávat informace hned v několika zdrojích najednou. Interaktivní zdroje umožňují hledat v online slovnících, vyplňovat gramatické testy, u kterých je samozřejmostí okamžité zjištění úspěšnosti řešení, diskutovat s ostatními uživateli atp. Z popisovaných zdrojů lze mezi takovéto zdroje zařadit *Vokabulář webový*, databázi *Kdo je kdo v české slavistice*, databázi *Českého národního korpusu* a některé další.

Většina nalezených zdrojů však podobné interaktivní vlastnosti nemá. K pohybu po stránce slouží hlavní navigační menu, které nemá žádné možnosti nastavení zobrazovaných výsledků. Při procházení informací se v některých případech může uživatel i ztratit, obzvláště není-li navigace dostatečně přehledně zpracována. Mezi takovéto zdroje lze zařadit např. *Stylistický web* či prezentační webové stránky jazykových institucí.

Přestože se na internetu nachází velké množství lingvistických zdrojů, je velká část z nich nedůvěryhodná a informačně nedostačující. Některé zdroje jsou prozatím ve fázi příprav (např. *Jazyková poradna na internetu*) a jiné dokonce úplně chybí, přestože svoji neveřejnou elektronickou podobu mají (*Bibliografie české lingvistiky*).

Vzhledem k omezenému rozsahu práce nebylo možno pojednat o všech nalezených zdrojích, čímž se však otevírá možnost dalšího zpracování a rozvedení tématu, které by se navíc nemuselo omezovat pouze na rozbor zdrojů z hlediska jejich obsahu a důvěryhodnosti, ale mohlo by se zaměřit na jejich technické zabezpečení, formu vstupních dat, možnosti jejich dalšího rozvoje, spolupráci se zahraničními institucemi atp.

Seznam použitých a citovaných zdrojů

- Akademie věd České republiky. Knihovna. 2004. *Knihovny Akademie věd ČR* [online]. Praha : Knihovna AV ČR, c2004 [cit. 2006-11-15]. Časopisy vydávané v Akademii Věd ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.lib.cas.cz/index.php?page=053>>.
- Akademie věd České republiky. Knihovna. *Knihovna Akademie věd České republiky : Evidence publikační činnosti v AV ČR* [online]. Hodonín : Cosmotron, c1993-2007 [cit. 2007-04-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.library.sk/i2/i2.entry.cls?ictx=cav&skin=1>>.
- *AUT – Databáze národních autorit* [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky, [1998] [cit. 2007-05-07]. Dostupné z WWW: <<http://aut.nkp.cz>>.
- BALHAROVÁ, Kamila. 2006. Výuka jazyků a specifické poruchy učení. *www.jazyky.com : jazyky, studium, práce* [online]. 3. února 2006 [cit. 2007-04-25]. Učební materiály. Dostupné z WWW: <<http://www.jazyky.com/content/view/85/51/>>. ISSN 1801-688X.
- BALHAROVÁ, Kamila; PROKŠ, Zdeněk. *KamiNet* [online]. c2000-2006 [cit. 2007-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://kaminet.wz.cz/>>.
- BALHAROVÁ, Kamila; PROKŠ, Zdeněk. *Kamizdat* [online]. c2003-2006 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://kamizdat.wz.cz/>>.
- BĚLIČ, Jaromír; KAMIŠ, Adolf; KUČERA, Karel. 1978. *Malý staročeský slovník*. 1. vyd. Praha : SPN, 1978 [cit. 2007-05-07]. Dostupné také z WWW: <http://www.phil.muni.cz/cest/predmety/mstc_slovník/mstc_slovník.doc> nebo <<http://www.phil.muni.cz/german/mstc-php-RE.php>>.
- BOLDIŠ, Petr. 2003. Jak oddělit zrno od plev: Ověřování informací v prostředí internetu. In *INFORUM 2003 : 9. konference o profesionálních informačních zdrojích, 27.–29.5. 2003* [online]. Praha : Albertina icome Praha, 2003 [cit. 2007-03-24]. Formát PDF. Dostupné z WWW: <http://www.inforum.cz/inforum2003/prispevky/Boldis_Petr.pdf>. ISSN 1214-1429. Prezentace dostupná z WWW: <<http://www.boldis.cz/doc/overovani2003.pdf>>.
- BRATKOVÁ, Eva. 1998. K otázkám pojmu, třídění a typologie internetových a webovských informačních zdrojů. *Národní knihovna : knihovnická revue*. 1998, roč. 9, č. 5, s. 262–276. Aktualizovaný a doplněný postprint z 2005-04-04 dostupný z WWW: <<http://eprints.rclis.org/archive/00003558/01/ResourceTypes05.pdf>>. ISSN 0862-7487.
- BRATKOVÁ, Eva. (zprac.). *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2 : metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací* [online]. Verze 1.0 Praha : Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2006-04-13 [2007-01-08]. 24 s. Dostupný z WWW: <<http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>>.
- CELBOVÁ, Ludmila. 2003a. Elektronický zdroj. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2003- [cit. 2007-04-05]. Systém. č.: 000000872. Dostupná z WWW: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktc>>.
- CELBOVÁ, Ludmila. 2003b. Interaktivní informační zdroj. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2003- [cit. 2007-04-05]. Systém. č.: 000000888. Dostupná z WWW: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktc>>.
- CELBOVÁ, Ludmila. 2003c. Internetový zdroj. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2003- [cit. 2007-04-05]. Systém. č.: 000000890. Dostupná z WWW: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktc>>.
- *CEEOL : Central and Eastern European Online Library* [online]. Frankfurt am Main (GE) : CEEOL, c2007 [cit. 2007-05-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceeol.com>>.
- ČERNÝ, Jiří. 1996. *Dějiny lingvistiky*. 1. vyd. Olomouc : Votobia, 1996. 517 s. ISBN 80-85885-96-4.
- ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. 1. vyd. Olomouc : Rubico, 1998. 248 s. ISBN 80-85839-24-5.
- Česko. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha : MŠMT, c2006 [cit. 2007-05-05]. Přehled vysokých škol. Veřejné vysoké školy. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/verejne-vysoke-skoly-4>>.

- Česko. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha : MŠMT, c2006 [cit. 2007-05-05]. Studijní programy. Akreditované studijní programy vysokých škol (s uvedením kódů studijních programů a oborů). Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vysoke_skoly/studprog/CelkovyprehledASpr27122006.xls>.
- *Český jazyk* [online]. [2004] [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://cestinace.unas.cz/>>.
- Český jazyk : Fórum. In *Český jazyk : internetový portál přátel i nepřátel českého jazyka* [online]. Olomouc : Univerzita Palackého, c2002-2006 [cit. 2007-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://cestinadiskuse.upol.cz/>>.
- *Český jazyk : internetový portál přátel i nepřátel českého jazyka* [online]. 2006. Olomouc : Univerzita Palackého, c2002-2006 [cit. 2007-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://cesky-jazyk.upol.cz/>> nebo <<http://cestina.upol.cz/>>.
- *Čeština doma a ve světě* [online]. Praha : ÚČJTK FF UK, 1993- [cit. 2007-04-22]. Dostupné také z WWW: <<http://ucjtk.ff.cuni.cz/publikace/publikace.htm>>. ISSN 1210-9339.
- *Češtinář : Zpravodaj Katedry českého jazyka a literatury Univerzity Hradec Králové* [online]. Hradec Králové : Gaudeamus, 1991- [cit. 2007-05-08]. Dostupné také z WWW: <<http://pdf.uhk.cz/kcjl/cestinar.htm>>. ISSN 1211-6874.
- ČMEJRKOVÁ, Světlá, et al. 1996. *Čeština, jak ji znáte i neznáte*. Vyd. 1. Praha : Academia, 1996. 259 s. ISBN 80-200-0589-7.
- DANEŠ, František, et al. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Vyd. 1. Praha : Academia, 1997. 292 s. ISBN 80-200-0617-6.
- *Encyklopedický slovník češtiny*. 2002. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 604 s. ISBN 80-7106-484-X.
- FESENKO, Mychajlo. Několik poznámek k on-line zdrojům češtiny. *Čeština doma a ve světě*. 2006, č. 1-4, s. 82-85. ISSN 1210-9339.
- *Forum Js : Fórum Jazykovědného sdružení ČR* [online]. 2007. Sunnyvale (CA, USA) : Yahoo! Inc., c2007 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <http://tech.groups.yahoo.com/group/forum_js/>.
- Google [online]. Mountain View (CA, USA) : Google Inc., c2007 [cit. 2007-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.google.com>>.
- HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě*. Vydání 1. Praha : SPN, 1980. Kapitola IV., Slovníky, s. 169-179.
- HRBÁČEK, Josef. 1994. *Úvod do studia českého jazyka*. 2. přeprac. vyd. Praha : Karolinum, 1994. 170 s. ISBN 80-7066-869-5.
- JURÁSEK, Jan, et al. *1. internetový slovník: moravsko-český* [online]. c2000-2004 [cit. 2007-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://morce.slovníky.org/>>.
- *Kdo je kdo v české slavistice* [online]. 2005. Praha : NKČR Slovanská knihovna, c2005 [cit. 2007-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.slaviste.cz/>>.
- *Korpus DIALOG 0.1* [online]. Praha : ÚJČ AV ČR, c2006 [cit. 2007-04-07]. Dostupné z WWW: <<http://ujc.dialogy.cz/>>.
- KUČEROVÁ, Helena. 2003. Online zdroj. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2003- [cit. 2007-04-05]. Systém. č.: 000000416. Dostupná z WWW: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktid>>.
- Kurz českého jazyka. In *e-Rychnovsko.cz* [online]. IndiGo group, c2000-2004 [cit. 2007-03-28]. Dostupné z WWW: <http://www.e-rychnovsko.cz/kultura/kurz_CJ.asp>.
- KVĚTOŇ, Pavel. *The Czech Language* [online]. Praha, c2000 [cit. 2006-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.czech-language.cz>>.
- *Linguistica Online Journal* [online]. Verze 1.3. Brno : Masarykova universita, Ústav jazykovědy a baltistiky, 2005- , last update 2007-03-30 [cit. 2007-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.phil.muni.cz/linguistica>>. ISSN 1801-5336.

- LUKEŠ, Dominik. *All about Czech Language and Culture* [online]. [2003] [cit. 2007-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.bohemica.com/>>.
- LUKEŠ, Dominik. *Česká kognitivní lingvistika : Kognitivní pohled na českou lingvistickou teorii i český jazyk* [online]. Aktualizováno 1. května 2007 [cit. 2007-04-24]. Dostupné z WWW: <<http://cogling.info/>>.
- Masarykova univerzita. Ústav českého jazyka. *Ústav českého jazyka FF MU* [online]. Brno : Ústav českého jazyka FF MU, aktualizováno 1. 2. 2007 [cit. 2007-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.phil.muni.cz/cest/>>.
- Masarykova univerzita. Laboratoř zpracování přirozeného jazyka. 2007. *Laboratoř zpracování přirozeného jazyka* [online]. Brno : Laboratoř zpracování přirozeného jazyka, aktualizováno 2007-02-20 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://nlp.fi.muni.cz/nlp/NlpCz/LaboratorNLP.html>>.
- Okoun [online]. [2004] [cit. 2007-02-11]. Téma pro lingvisty na Okounovi. Dostupné z WWW: <<http://www.okoun.cz/topic.jsp?topicId=23>>.
- OPÁLKOVÁ, Markéta. 2006. *Informační zdroje pro českou lingvistiku : bibliografický soupis*. Praha : UISK FF UK, 2006, 13 s. Nепublikováno.
- PAVLICOVÁ, Libuše. Elektronické zdroje : Jak hodnotit? *Ikaros* [online]. 2001, roč. 5, č. 7 [cit. 2007-03-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/787>>. URN-NBN:cz-ik787. ISSN 1212-5075.
- PAVLICOVÁ, Libuše. Elektronické zdroje : Jaké? *Ikaros* [online]. 2001, roč. 5, č. 4 [cit. 2007-03-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/738>>. URN-NBN:cz-ik738. ISSN 1212-5075.
- *Philologica.net : An Online Journal of Modern Philology* [online]. Opava : Společnost Viléma Mathesia, c2003-2006 [cit. 2007-04-21]. Dostupné z WWW: <<http://philologica.net/>>. ISSN 1214-5505.
- *Pravidla.cz : pravidla českého pravopisu* [online]. Mělník : Zásobování, c2003 [cit. 2007-04-21]. Dostupné z WWW: <<http://pravidla.cz/>>.
- *Seznam* [online]. Praha : Seznam.cz, c1996-2007 [cit. 2007-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.seznam.cz/>>.
- *Slovník osobností jazykovědné bohemistiky* [online]. Praha : KČJL PedF UK, c2006 [cit. 2007-05-08]. Dostupný z WWW: <http://kcjl.modry.cz/studenti/sl_index.htm>.
- *SlovoDne.cz* [online]. [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.slovodne.cz/>>.
- *Stylistický web* [online]. Brno : FF MU, aktualizováno 23. 1. 2003 [cit. 2007-04-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.phil.muni.cz/stylistika/index.htm>>.
- *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost : s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vydání 3., opravené. Praha : Academia, 2003, dotisk 2006. 647 s. ISBN 80-200-1080-7.
- TĚŠÍNSKÝ, Jakub. *Sbírka kalambúrů Jakuba Těšínského* [online]. [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://ja.kub.cz/index.php?id=37>>.
- Třetí dimenze. In *Český rozhlas Leonardo. Audio. Rádio na přání* [online]. Praha : Český rozhlas, 2007-02-16 [cit. 2007-02-24]. Číslo zvukového záznamu 00507236. Formát MP3. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/leonardo/audio/_audio/00507236.mp3>.
- Univerzita Karlova. Ústav Českého národního korpusu. 2004. *Český národní korpus* [online]. Praha : ÚČNK, c2004, aktualizováno 9. 5. 2006 [cit. 2007-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://ucnk.ff.cuni.cz/>>.
- Univerzita Karlova. Ústav formální a aplikované lingvistiky. *Institute of Formal and Applied Linguistics* [online]. Praha : ÚFAL, c2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://ufal.mff.cuni.cz/>>.
- Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Katedra českého jazyka a literatury. *Katedra českého jazyka a literatury* [online]. Praha : KČJL, c2006 [cit. 2007-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://kcjl.modry.cz/>>.
- Ústav pro jazyk český. (Akademie věd ČR). Oddělení gramatiky. 2006a. *Oddělení gramatiky* [online]. Praha : ÚJČ AV ČR, c2003-2006 [cit. 2007-05-07]. Kapitoly z české gramatiky. Dostupné z WWW: <<http://mam.ujc.cas.cz/mam/oprojektuKCG.php>>.
- Ústav pro jazyk český. (Akademie věd ČR). 2006b. *Ústav pro jazyk český AV ČR* [online]. Praha : ÚJČ AV ČR, c2006, aktualizováno 8. 3. 2007 [cit. 2007-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ujc.cas.cz/>>.

- Ústav pro jazyk český. (Akademie věd ČR). 2006c. *Ústav pro jazyk český AV ČR* [online]. Praha : ÚJČ AV ČR, c2006, aktualizováno 8. 3. 2007 [cit. 2007-03-11]. Jazyková poradna. Dostupné z WWW: <<http://www.ujc.cas.cz/oddeleni/index.php?page=poradna>>.
- VAJDLOVÁ, Miroslava. V tisku. Elektronický slovník staré češtiny – nový způsob zveřejnění staročeské slovní zásoby. In *Varia XIV. Sborník z kolokvia mladých jazykovedcov 2006*. V tisku.
- *Vokabulář webový : Webové hnízdo historických slovníků* [online]. 2007. Verze dat 0.3.0. Praha : Oddělení vývoje jazyka ÚJČ AV ČR, c2006-2007 [cit. 2007-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://vokabular.ujc.cas.cz/>>.
- *WebArchiv – archiv českého webu* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, poslední aktualizace 3. 5. 2007 [cit. 2007-05-05]. Kritéria výběru. Dostupný z WWW <<http://webarchiv.cz/kriteria/>>.

Seznam obrázků

Obr. 1: <i>Náhled zobrazení výsledků vyhledávání slova poklička v tzv. konkordančních řádcích ve veřejně přístupném korpusu SYN2000.</i>	20
Obr. 2: <i>Ukázka výsledku vyhledávání výrazu praco v portálu Pravidla.cz.</i>	25
Obr. 3: <i>Zobrazení výsledku vyhledávání osob v databázi Kdo je kdo v české slavistice.</i>	27
Obr. 4: <i>Náhled zobrazení výsledků pokročilého vyhledávání ve Vokabuláři webovém.</i>	31
Obr. 5: <i>Výuková lekce gramatiky se zobrazenými odpověďmi na portálu All about Czech Language.</i>	40

Příloha

Příloha 1: Bibliografický soupis

Institucionální weby

Akademie věd ČR

1. Ústav pro jazyk český. (Akademie věd ČR). *Ústav pro jazyk český AV ČR* [online]. Praha : ÚJČ AV ČR, c2006, aktualizováno 8. 3. 2007 [cit. 2007-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ujc.cas.cz>>.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

2. Jihočeská univerzita. Katedra českého jazyka a literatury. *Katedra českého jazyka a literatury* [online]. České Budějovice : Katedra českého jazyka a literatury, c2001 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/cj/index.phtml>>.
3. Jihočeská univerzita. Ústav bohemistiky. *Ústav bohemistiky* [online]. České Budějovice : Ústav bohemistiky, aktualizováno 21. 3. 2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.ff.jcu.cz/structure/departments/ub/>>.

Masarykova univerzita v Brně

4. Masarykova univerzita. Laboratoř zpracování přirozeného jazyka. *Laboratoř zpracování přirozeného jazyka* [online]. Brno : Laboratoř zpracování přirozeného jazyka, aktualizováno 20. 2. 2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://nlp.fi.muni.cz/nlp/NlpCz/LaboratorNLP.html>>.
5. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Katedra českého jazyka. *Katedra českého jazyka* [online]. Brno : Katedra českého jazyka, aktualizováno 28. 2. 2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.ped.muni.cz/wczlang/>>.
6. Masarykova univerzita. Ústav českého jazyka. *Ústav českého jazyka FF MU* [online]. Brno : Ústav českého jazyka, aktualizováno 1. 2. 2007 [cit. 2007-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.phil.muni.cz/cest/>>.
7. Masarykova univerzita. Ústav jazykovědy a baltistiky. *Ústav jazykovědy a baltistiky* [online]. Brno : Ústav jazykovědy a baltistiky, aktualizováno 18. 3. 2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <http://www.phil.muni.cz/jazyk/index_cz.html>.

Ostravská univerzita v Ostravě

8. Ostravská univerzita. Filozofická fakulta. Katedra českého jazyka. *Katedra českého jazyka* [online]. Ostrava : Ostravská univerzita, c2006-2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.osu.cz/ffi/kcj/index.php>>.
9. Ostravská univerzita. Katedra českého jazyka a literatury s didaktikou. *Katedra českého jazyka a literatury s didaktikou* [online]. Ostrava : Ostravská univerzita, c2006-2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://pdf.osu.cz/kcd/>>.

Slezská univerzita v Opavě

10. Slezská univerzita. Ústav bohemistiky a knihovnictví. *Ústav bohemistiky a knihovnictví* [online]. Ostrava : Ústav bohemistiky a knihovnictví, aktualizováno 5. 2. 2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <http://www.fpf.slu.cz/ustavy/ustav-bohemistiky-a-knihovnictvi/index_html>.

Technická univerzita v Liberci

11. Technická univerzita v Liberci. Katedra českého jazyka a literatury. *Katedra českého jazyka & literatury* [online]. Liberec : Katedra českého jazyka a literatury, c2003 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.fp.vslib.cz/kcl/>>.

Univerzita Hradec Králové

12. Univerzita Hradec Králové. Katedra českého jazyka a literatury. *Katedra českého jazyka a literatury* [online]. Hradec Králové, aktualizováno 7. 3. 2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://pdf.uhk.cz/kcjl/>>.

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

13. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Pedagogická fakulta. *Pedagogická fakulta* [online]. LR Design Studio, c1998-2006 [cit. 2007-03-26]. Bohemistika. Dostupné z WWW: <<http://pfl.ujep.cz/main.asp>>.

Univerzita Karlova v Praze

14. Univerzita Karlova. Fonetický ústav. *Fonetický ústav* [online]. Praha : Fonetický ústav, aktualizováno 21. 9. 2006 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://fu.ff.cuni.cz>>.
15. Univerzita Karlova. Ústav českého jazyka a teorie komunikace. *Ústav českého jazyka a teorie komunikace* [online]. Praha : Ústav českého jazyka a teorie komunikace, [2003] [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://ucjtk.ff.cuni.cz>>.
16. Univerzita Karlova. Ústav Českého národního korpusu. *Český národní korpus* [online]. Praha : ÚČNK, c2004, aktualizováno 9. 5. 2006 [cit. 2007-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://ucnk.ff.cuni.cz>>.
17. Univerzita Karlova. Ústav lingvistiky a ugrofistiky. *Ústav lingvistiky a ugrofistiky* [online]. Praha : Ústav lingvistiky a ugrofistiky, [2001] [cit. 2007-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://ulug.ff.cuni.cz>>.
18. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav teoretické a počítačové lingvistiky. *Ústav teoretické a počítačové lingvistiky* [online]. Praha : ÚTKL, c2004, aktualizováno 4. 11. 2006 [cit. 2007-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://utkl.ff.cuni.cz>>.
19. Univerzita Karlova. Ústav formální a aplikované lingvistiky. *Institute of Formal and Applied Linguistics* [online]. Praha : ÚFAL, c2007 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://ufal.mff.cuni.cz>>.
20. Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. Katedra českého jazyka a literatury. *Katedra českého jazyka a literatury* [online]. Praha : KCJL, c2006 [cit. 2007-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://kcjl.modry.cz>>.

Univerzita Palackého v Olomouci

21. Univerzita Palackého. Filozofická fakulta. Katedra bohemistiky. *Katedra bohemistiky* [online]. Olomouc : Katedra bohemistiky, c2006 [cit. 2007-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.upol.cz>>.
22. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta. *Katedra českého jazyka a literatury* [online]. Olomouc : KČLJ, c2005 [cit. 2007-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://kcjl.upol.cz/odkazy.html>>.

Západočeská univerzita v Plzni

23. Západočeská univerzita. Fakulta pedagogická. Katedra českého jazyka a literatury. *Katedra českého jazyka a literatury* [online]. Plzeň : KČJL, c2006 [cit. 2007-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.kcj.zcu.cz/cz>>.

Slovníky

Cizích slov

24. *ABZ slovník cizích slov* [online]. Radek Kučera & daughter, c2005-2006 [cit. 2007-05-09]. Dostupný z WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>>.

Encyklopedické

25. *CoJeCo – Vaše encyklopedie* [online]. Brno : Optimus, c1999-2007 [cit. 2007-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.cojeco.cz/>>.
26. *Kdo je kdo v české slavistice* [online]. Praha : NKČR Slovanská knihovna, c2005 [cit. 2007-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.slaviste.cz/>>.
27. *Navajo : otevřená encyklopedie*. [online]. Luhačovice : Microton, c2006 [cit. 2007-02-10]. Lingvistika. Dostupná z WWW: <<http://lingvistika.navajo.cz/>>.
28. *Slovník osobností jazykovědné bohemistiky* [online]. Praha : KČJL PedF UK, c2006 [cit. 2007-05-08]. Dostupný z WWW: <http://kcjl.modry.cz/studenti/sl_index.htm>.

29. *Wikipedie : otevřená encyklopedie* [online]. 2001 [cit. 2007-02-10]. Kategorie : Lingvistika. Dostupná z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Lingvistika/>>.

Etymologický

30. *Etymologický slovník* [online]. c2006 [cit. 2007-05-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sweb.cz/corpus/index.htm>>.

Historické

31. BĚLIČ, Jaromír; KAMIŠ, Adolf; KUČERA, Karel. *Malý staročeský slovník*. 1. vyd. Praha : SPN, 1978 [cit. 2007-05-07]. Dostupné také z WWW: <http://www.phil.muni.cz/cest/predmety/mste_slovník/mste_slovník.doc> nebo <<http://www.phil.muni.cz/german/mste-php-RE.php>>.
32. *Vokabulář webový : Webové hnízdo historických slovníků* [online]. Verze dat 0.3.0. Praha : Oddělení vývoje jazyka ÚJČ AV ČR, c2006-2007 [cit. 2007-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://vokabular.ujc.cas.cz/>>.

Nářeční

33. Blaf. *Slovník ponaszimu* [online]. SilesNet, c2001-2007 [cit. 2007-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.blaf.cz/index.php?body=slovník>>.
34. COUFAL, Josef. *Slovník nářečí obce Kobylí a okolí* [online]. Aktualizováno 16. 1. 2003 [cit. 2007-05-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sepl.rulez.cz/slovníky/narkob/kobyli.htm>>.
35. *Hantec* [online]. Aktualizováno 7. 9. 2000 [cit. 2007-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://web.iol.cz/kh/>> nebo <<http://www.volny.cz/hantec/>>.
36. JURÁSEK, Jan, et al. *1. internetový slovník: moravsko-český* [online]. c2000-2004 [cit. 2007-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://morce.slovníky.org/>>.
37. MAREK, Bronislav. *Brněnské hantec* [online]. c1998-2007, aktualizováno 14. 11. 2000 [cit. 2007-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.hantec.cz/>>.
38. MIKŠÍK, Daniel. *Tematický diferenční slovník nářečí Ratiboře* [online]. c1999-2004. [cit. 2006-11-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.etf.cuni.cz/~miksik/texty/dialekty.htm>>.
39. *Pepův slovník hantecu* [online]. 1. 4. 2000 [cit. 2007-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://mujweb.cz/www/Pepa.Josef/hantec.html>>.
40. BOROČKÝ, Josef. *Hanácké slovník : Hanácký slovník středohanáckého nářečí* [online]. [cit. 2007-05-09]. Dostupný z WWW: <<http://hanackyslovník.wz.cz/>>.

Nespisovné češtiny

41. *Slovník nespisovné češtiny : www.slangy.cz* [online]. Praha : Maxdorf, c2006 [cit. 2006-12-15]. Dostupný z WWW: <<http://slangy.cz/slangy.php>>.

Ortografický

42. *Pravidla.cz : pravidla českého pravopisu* [online]. Mělník : Zásobování, c2003 [cit. 2007-04-21]. Dostupná z WWW: <<http://pravidla.cz/>>.

Překladové

43. *Multilingual Dictionary* [online]. Změněno 29. 12. 2006 [cit. 2007-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://slovník.cz>>.
44. *Seznam slovník* [online]. Praha : Seznam.cz, c1996-2007 [cit. 2007-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://slovník.seznam.cz>>.
45. *Klikni.cz : slovníky* [online]. Praha : Mafra, c1998-2007 [cit. 2007-05-09]. Dostupný z WWW: <<http://slovníky.idnes.cz/normal@slovník.aspx>>.

Valenční

46. *The Valency Lexicon of Czech verbs with Komplex Syntactic-Semantic Annotation* [online]. Praha : ÚFAL, 2006 [cit. 2006-12-10]. Dostupný z WWW: <<http://ufal.mff.cuni.cz/vallex/>>.

Věcný

47. *Český slovník věcný a synonymický* [online]. Praha : Eridanus, aktualizováno 26. 1. 2007 [cit. 2007-05-09]. Dostupný z WWW: <http://www.eridanus.cz/clovek/dorozumivani/jazyk/jazyky_prirozene/indoevropske_jazyky/slovanske_jazyky/cestina/Cesky_slovník_věcný_a_synonymický/index.htm>.
48. *Slovník Orbis* [online]. Verze 1.3. Aktualizováno 25. 1. 2007 [cit. 2007-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://martin1946.sweb.cz/>>.

Časopisy a sborníky

49. *Čeština doma a ve světě* [online]. Praha : Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK, 1993- [cit. 2007-04-22]. Dostupné také z WWW: <<http://ucjtk.ff.cuni.cz/publikace/publikace.htm>>. ISSN 1210-9339.
50. *Čeština – univerzálie a specifika* [online]. Brno : Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Poslední aktualizace 3. 6. 2005 [cit. 2007-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.phil.muni.cz/cest/cus/index.html>>.
51. *Češtinář : Zpravodaj Katedry českého jazyka a literatury Univerzity Hradec Králové* [online]. Hradec Králové : Gaudeamus, 1991- [cit. 2007-05-08]. Dostupné také z WWW: <<http://pdf.uhk.cz/ucj/cestinar.htm>>. ISSN 1211-6874.
52. *Linguistica Online Journal* [online]. Verze 1.3. Brno : Masarykova univerzita, Ústav jazykovědy a baltistiky, 2005-, last update 2007-03-30 [cit. 2007-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.phil.muni.cz/linguistica>>. ISSN 1801-5336.
53. *Philologica.net : An Online Journal of Modern Philology* [online]. Opava : Společnost Viléma Mathesia, c2003-2006 [cit. 2007-04-21]. Dostupné z WWW: <<http://philologica.net/>>. ISSN 1214-5505.
54. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity. Řada jazykovědná (A)* [online]. Brno, Masarykova univerzita, 1952- [cit. 2007-05-09]. Dostupný také z WWW: <http://www.phil.muni.cz/sborniky/rada_jazykovedna/>. ISSN 0231-7567.

Tematicky a přehledově zaměřené zdroje

Tematické zdroje

55. *Čeština* [online]. 2000 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.cestina.cz/>>.
56. *Korpus DIALOG 0.1* [online]. Praha : Ústav pro jazyk český AV ČR, c2006 [cit. 2007-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://ujc.dialogy.cz/>>.
57. LUKEŠ, Dominik. *(Conceptual) Metaphor (.net): Figurative language resource online* [online]. [cit. 2007-05-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.conceptualmetaphor.net/>>.
58. LUKEŠ, Dominik. *Česká kognitivní lingvistika : Kognitivní pohled na českou lingvistickou teorii i český jazyk* [online]. Aktualizováno 1. 5. 2007 [cit. 2007-04-24]. Dostupné z WWW: <<http://cogling.info>>.
59. *Průvodce českým akademickým korpusem 1.0* [online]. Praha : ÚFAL, c2006 [cit. 2007-03-28]. Dostupné z WWW: <http://ufal.mff.cuni.cz/rest/CAC/cac_10.html>.
60. *Slovo dne* [online]. 2005 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.slovodne.cz/>>.
61. *Stylistický web* [online]. Brno : FF MU, aktualizováno 23. 1. 2003 [cit. 2007-04-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.phil.muni.cz/stylistika/index.htm>>.
62. TĚŠÍNSKÝ, Jakub. *Sbírka kalambúrů Jakuba Těšínského* [online]. [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://ja.kub.cz/index.php?id=37>>.
63. *The Prague Dependency Treebank 2.0* [online]. Praha : UFAL & CKL, c2006 [cit. 2007-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://ufal.mff.cuni.cz/pdt2.0/>>.
64. Ústav pro jazyk český. (Akademie věd ČR). *Jazyková poradna Ústavu pro jazyk český AV ČR* [online]. Praha : ÚJČ AVČR, c2006, aktualizováno 8. 3. 2007 [cit. 2007-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.ujc.cas.cz/oddeleni/index.php?page=poradna>>.

65. Ústav pro jazyk český. (Akademie věd ČR). Oddělení gramatiky. 2006a. *Oddělení gramatiky* [online]. Praha : Ústav pro jazyk český AV ČR, c2003-2006 [cit. 2007-05-07]. Kapitoly z české gramatiky. Dostupné z WWW: <<http://mam.ujc.cas.cz/mam/oprojektuKCG.php>>.

Přehledové zdroje

66. Akademie věd České republiky. Knihovna. 2007. *Knihovna Akademie věd České republiky : Evidence publikační činnosti v AV ČR* [online]. Hodonín : Cosmotron, c1993-2007 [cit. 2007-04-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.library.sk/i2/i2.entry.cls?ictx=cav&skin=1>>.
67. *Čeština* [online]. Praha : Eridanus, změněno 13. 1. 2007 [cit. 2007-05-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.eridanus.cz/lovek/dorozumivani/jazyk/index.htm>>.
68. *Čeština po síti* [online]. Ostrava : Katedra českého jazyka a literatury s didaktikou PdF OU, 2003 [cit. 2007-05-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.osu.cz/fpd/kcd/dokumenty/cestinapositi/>>.
69. *Český jazyk : internetový portál přátel i nepřátel českého jazyka* [online]. Olomouc : Univerzita Palackého, c2002-2006 [cit. 2007-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://cesky-jazyk.upol.cz/>> nebo <<http://cestina.upol.cz/>>.
70. LUKÉŠ, Dominik. *All about Czech Language and Culture* [online]. [2003] [cit. 2007-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.bohemica.com/>>.
71. KVĚTOŇ, Pavel. *The Czech Language* [online]. Praha, c2000 [cit. 2006-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.czech-language.cz/>>.

Drobné příspěvky

72. *Czech Republic : Oficiální web České republiky* [online]. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR [cit. 2007-02-11]. Český jazyk a literatura. Dostupné z WWW: <<http://www.czech.cz/cz/kultura/ceska-umelecka-tvorba/cesky-jazyk-a-literatura/cestina/>>.
73. Čeština, jak ji neznáte. In *Radio Praha. Český rozhlas 7* [online]. Praha : Radio Prague, c1996-2007 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.radio.cz/cz/aktualni/cestina>>.
74. *DTS* [online]. c1996-2004 [cit. 2007-02-11]. Šuplík. Čeština. Dostupné z WWW: <<http://www.dts.cz/cgi-bin/dts/dts.fcgi?stranka=3&kategorie=3>>.
75. *Proofreading.cz : Kouzlo slov ve vašich službách* [online]. Praha : Dalibor Behún, c2006 [cit. 2007-02-11]. O češtině. Dostupné z WWW: <<http://www.proofreading.cz/o-cestine/>>.
76. *Science World* [online]. Praha : IDG Czech [cit. 2007-02-11]. Lingvistika. Dostupné z WWW: <<http://www.scienceworld.cz/sw.nsf/lingvistika?OpenView>>.

Diskusní fóra

77. Český jazyk : Fórum. In *Český jazyk : internetový portál přátel i nepřátel českého jazyka* [online]. Olomouc : Univerzita Palackého, c2002-2006 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://cestinadiskuse.upol.cz/>>.
78. *Forum Js : Fórum Jazykovědného sdružení ČR* [online]. Sunnyvale (CA, USA) : Yahoo! Inc., c2007 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <http://tech.groups.yahoo.com/group/forum_js/>.
79. *Okoun* [online]. [2004] [cit. 2007-02-11]. Téma pro lingvisty na Okounovi. Dostupné z WWW: <<http://www.okoun.cz/topic.jsp;jsessionid=776D2CA3790C501C811B3D69209894CB?topicId=23>>.

Sdružení a spolky

80. *Gustav pro jazyk český* [online]. c2000 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://hradec.org/gustav/>>.
81. *Jazykovědné sdružení České republiky* [online]. Praha : ÚJČ AV ČR, aktualizováno 23. 3. 2006 [cit. 2006-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.ujc.cas.cz/js/index.htm>>.
82. *Klub přátel českého jazyka* [online]. Praha : Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK [cit. 2007-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://ucjtk.ff.cuni.cz/kruh/KPCJ.htm>>.

83. LUKEŠ, Dominik. *Prague Linguistics – Linguistique de Prague* [online]. [2006] [cit. 2007-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.praguelinguistics.org>>.
84. *Stránky doktorandů Ústavu českého jazyka a teorie komunikace* [online]. Praha : Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK, c2003-2005 [cit. 2006-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://ds.fox1.cz/>>.

Konference

85. *ACL 2007* [online]. Praha : Institute of Formal and Applied Linguistics, c2006-2007 [cit. 2007-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://ufal.mff.cuni.cz/acl2007/>>.
86. *TLT 2006 Prague, Czech Republic* [online]. Praha : Institute of Formal and Applied Linguistics, c2006 [cit. 2007-05-09]. Dostupné z WWW: <<http://ufal.mff.cuni.cz/tlt2006/>>.
87. *TSD 2007 : 10th International Conference on Text, Sérech and Dialogue* [online]. Plzeň, last update 4. 12. 2006 [cit. 2007-05-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.tsdconference.org/>>.

Výuka

Výklad gramatiky

88. *Český jazyk* [online]. [2004] [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://cestinace.unas.cz/>>.
89. BALHAROVÁ, Kamila; PROKŠ, Zdeněk. *Kamizdat* [online]. c2003-2006 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://kamizdat.wz.cz/>>.
90. Kurz českého jazyka. In *e-Rychnovsko.cz* [online]. Rychnov nad Kněžnou : IndiGo group, c2000-2004 [cit. 2007-03-28]. Dostupné z WWW: <http://www.e-rychnovsko.cz/kultura/kurz_CJ.asp>.
91. SMITAL, Libor. *První internetový kurt hanáčtiny* [online]. c2000 [cit. 2007-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.olomouc.com/hanactina/>>.

Online testy

92. BALHAROVÁ, Kamila; PROKŠ, Zdeněk. *KamiNet* [online]. c2000-2006 [cit. 2007-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://kaminet.wz.cz/>>.
93. *Diktáty.ewa.cz* [online]. Jiří Husa, c2005-2007 [cit. 2007-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://diktaty.ewa.cz/diktold/index.php>>.
94. KOTULÁN, Rudolf. *Škola hrou* [online]. c2000-2007 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.skolahrou.cz/sh/online/>>.
95. *Jazykové testy a doplňovačky* [online]. Velká Bystřice : Masarykova základní škola, 2006 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://testy.mzs-vb.cz/>>.
96. PLAVINA, Pavel. *Cestina.com* [online]. c2000-2007 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.cestina.com/>>.

Studijní materiály

97. KOPECKÝ, Kamil. *Web Based Training of Kamil Kopecký* [online]. c2005-2007 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://cestina.upol.cz/kopeccky/>>.
98. KŘIVAN, Jan. *Lingvistika & Bohemistika : Stránky se studijními materiály nejen pro studenty lingvistiky, fonetiky a bohemistiky na FF UK* [online]. 2004 [cit. 2007-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://bohemistika.xf.cz/>>.
99. *Maturita.cz ...tvůj anděl strážný* [online]. Aktualizováno 18. 9. 2006 [cit. 2007-02-11]. Český jazyk – gramatika. Dostupné z WWW: <<http://www.maturita.cz/cestina/gramatika/>>.

